

Latvijas Republikas Veselības ministrija
Veselības inspekcija

2013. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS

Pārskatā lietotie saīsinājumi

ĀIR	Ārstniecības iestāžu reģistrs
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ĀRF	Ārstniecības riska fonds
BIOR	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts BIOR
BTS	Brīvās tirdzniecības sertifikāts
DV	Darbības virziens
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
GOS	gaistošie organiskie savienojumi
Inspekcija	Veselības inspekcija
KVS	Kvalitātes vadības sistēma
Ls	lati
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
VUIS	Vienotā uzraudzības informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets
NVD	Nacionālais veselības dienests
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PVA	primārā veselība aprūpe
RAPEX	Informācijas ātrās apmaiņas sistēma (angļu val. System for the rapid exchange of information)
RAPID ALERT	Zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēma
REACH regula	Eiropas Padomes un parlamenta (EK) regula Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH)
SAI	Sociālās aprūpes iestāde
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
ŪAS	ūdensapgādes sistēmas
UV	ultravioletais
ZVA	Zāļu valsts aģentūra

Saturs

Pārskatā lietotie saīsinājumi	2
Saturs	3
Priekšvārds	4
1. Pamatinformācija	5
1.1. Veselības inspekcijas juridiskais statuss.....	5
1.2. Būtiskākās izmaiņas 2013.gadā.....	5
1.3. Veselības inspekcijas darbības virzieni	6
2. Darbības rezultāti	7
2.1. Ārstniecības iestāžu kontrole.....	7
2.2. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un valsts budžeta līdzekļu izlietojums.....	12
2.3. Veselības aprūpes kvalitāte un darbības ekspertīze	15
2.4. Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru uzturēšana	18
2.5. Farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole	21
2.6. Paaugstināta riska objektu kontrole.....	24
2.7. Iedzīvotāju veselību ietekmējošo faktoru uzraudzība	30
2.8. Kontrole ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecības, kosmētikas līdzekļu drošuma jomā	34
2.9. Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) kontrole	40
2.10. Piemērotās sankcijas.....	41
3. Programmas valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	43
4. Inspekcijas sniegtie pakalpojumi	45
5. Uzlabojumi pakalpojumu kvalitātes un iestādes administrēšanai	49
5.1. ERAF projekts „Nozares vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1.posms”	49
5.2. Kvalitātes vadība	50
5.3. Inspekcijas iekšējās kontroles pasākumi	52
5.4. Informācijas tehnoloģiju un sakaru sistēmu joma	52
5.5. Materiāli tehniskās apgādes joma.....	53
6. Personāla attīstība	54
7. Komunikācija ar sabiedrību	55
8. Starptautiskā sadarbība	56
9. Plānotās aktivitātes 2013.gadam	57
9.1. Prioritātes pamatfunkciju izpildei.....	57
9.2. Pasākumi iestādes attīstībai 2014.gadā.....	59

Priekšvārds

Godātais lasītāj!

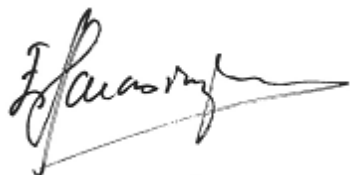
Veselības inspekcijas kolektīvs 2013.gadā daudz strādājis pie tā, lai pilnveidotu normatīvos aktus, sniedzot vairākus simtu priekšlikumu par vairāk nekā piecdesmit normatīvajiem aktiem. Tajā skaitā ir sniegti arī priekšlikumi veselības nozares normatīvo aktu vienkāršošanai, lai mazinātu administratīvo slogu savas uzraudzības iestādēm veselības aprūpes un sabiedrības veselības jomā. Rezultātā notikuši daudzi grozījumi normatīvajos aktos, kas stājās spēkā 2013.gadā un 2014.gada sākumā.

Tāpat liels darbs paveikts elektronisko pakalpojumu izstrādē – pagājušajā gadā publiskoti pieci elektroniskie pakalpojumi, kas pieejami portālā www.latvija.lv, un trīs informatīvie elektroniskie pakalpojumi, kas pieejami Veselības inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv. Šie pakalpojumi sniedz iespēju ikvienam Veselības inspekcijas klientam iepazīties ar sev būtisko informāciju savā dzīvesvietā vai darbavietā, kā arī nosūtīt iesniegumu, pieteikumu un paziņojumu sev ērtā laikā. Viena no būtiskākajām priekšrocībām mūsu klientam ir tā, ka iesniegumu, pieteikumu un paziņojumu juridiskais statuss ir līdzvērtīgs iesniegtajam dokumentam papīra formātā vai ar e-parakstu, atliek vien autentificēties portālā www.latvija.lv. Turklāt minētie elektroniskie pakalpojumi ir ērti ne tikai iedzīvotājiem, bet arī Veselības inspekcijas uzraudzības objektiem, veidojot efektīvāku informācijas sniegšanu mūsdienu straujajā dzīves ritmā.

Gada nogalē darbību uzsāka Ārstniecības riska fonds, kura darbības nodrošināšanā iesaistīta arī Veselības inspekcija, veicot ekspertīzes uz pacientu atlīdzības pieprasījuma pamata. Līdz ar to 2014.gads mūsu ārstiem-ekspertiem būs jaunas pieredzes un atbildības gads – izvērtējot pacienta dzīvībai vai veselībai nodarītā kaitējuma esamību, būs jānosaka arī kaitējuma sekas un apmērs.

Paldies ikvienam Veselības inspekcijas darbiniekam par atbildīgu sava darba veikšanu. Īpašs paldies jāsaka tiem darbiniekiem, kuri ik dienas strādā ar Veselības inspekcijas uzraudzības iestādēm un klientiem, palīdzot risināt iedzīvotāju problēmas un mazinot riskus sabiedrības un personu veselībai. Savukārt Veselības inspekcijas klientiem un sadarbības partneriem paldies par izrādīto uzticību un kopīgo darbu.

Ar cieņu,
Veselības inspekcijas vadītājs

Egils Harasimjuks

1. Pamatinformācija

1.1. Veselības inspekcijas juridiskais statuss

Veselības inspekcija (turpmāk – Inspekcija) ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir īstenot valsts pārvaldes funkcijas veselības nozares uzraudzībā un kontrolē, lai nodrošinātu nozari regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi. Inspekcijas darbību nosaka Ministru kabineta (turpmāk – MK) 05.02.2008. noteikumi Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums”.

Inspekcijas juridiskā un centrālā biroja adrese – Rīgā, Kliņānu ielā 7, LV-1012; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90002448818. Inspekcijai ir reģionālās nodaļas: Kurzemes kontroles nodaļa ar centru Kuldīgā, Latgales kontroles nodaļa ar centru Daugavpilī, Vidzemes kontroles nodaļa ar centru Valmierā, Zemgales kontroles nodaļa ar centru Jelgavā, kā arī apmeklētāju pieņemšanas vietas Liepājā, Ventspilī, Talsos, Rēzeknē, Jēkabpilī un Gulbenē.

1.2. Būtiskākās izmaiņas 2013.gadā

Atsaucoties uz Ministru prezidenta rezolūciju saistībā ar administratīvā sloga mazināšanu un valsts pārvaldes efektīvu darbību un pildot veselības ministres Ingrīdas Circenes doto uzdevumu, 2013.gada martā Inspekcija sagatavoja un nosūtīja Veselības ministrijai priekšlikumus veselības nozares normatīvo aktu vienkāršošanai. Inspekcija kopumā sniedza 90 priekšlikumus par sešiem MK noteikumiem veselības aprūpes jomā un pieciem MK noteikumiem sabiedrības veselības jomā. Rezultātā atbilstoši Inspekcijas sniegtajiem priekšlikumiem tika veikti grozījumi normatīvajos aktos.

2013.gadā Inspekcija uzsāka saviem klientiem piedāvāt astoņus elektroniskos pakalpojumus, kas izstrādāti ERAF projekta „Nozares vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1.posms” rezultātā. Projekta ietvaros Inspekcijā tika izstrādāti un ieviesti pieci elektroniski pakalpojumi, kas pieejami portālā www.latvija.lv, un trīs informatīvie elektroniskie pakalpojumi, kas pieejami Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv. Plašāk par minēto projektu var lasīt 5.nodaļā.

2013.gadā, stājoties spēkā Ministru kabineta 05.11.2013. noteikumiem Nr.1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi”, Inspekcijai uzticēta jauna funkcija – uz pacienta atlīdzības pieprasījuma pamata veikt ekspertīzes veselības aprūpē, izvērtējot pacienta dzīvībai vai veselībai nodarītā kaitējuma esamību, noteikt kaitējuma sekas un apmēru, izteiktu procentos, ņemot vērā veselības stāvokli, kas bijis līdz kaitējuma nodarīšanas brīdim. Inspekcijas atzinumu Nacionālais veselības dienests (turpmāk – NVD) izmantos, pieņemot lēmumu par atlīdzības izmaksāšanu vai atteikumu izmaksāt atlīdzību pacientam no Ārstniecības riska fonda.

Pārskata periodā notika arī aktīva sadarbība ar Veselības ministriju un Zobārstu asociāciju vides pieejamības jautājumu risināšanā, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem MK noteikumos Nr.60, lai nodrošinātu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību personām ar kustību traucējumiem.

2013.gada 28. un 29. maijā Inspekcijā norisinājās Eiropas līmeņa apmācības par zāļu viltojumiem. Apmācībās piedalījās ar zāļu uzraudzību saistīti speciālisti no dažādām valstīm – Armēnijas, Beļģijas, Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Somijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Francijas, Nīderlandes, Polijas, Krievijas un Šveices. Apmācības ietvaros norisinājās pieredzes apmaiņa un speciālisti padziļināti risināja problēmjautājumus darba grupās. Par pasākuma veiksmīgu organizēšanu un lielisku uzņemšanu Inspekcija saņēma pateicību no Zāļu Kvalitātes Eiropas direktorāta (EDQM).

No 2013.gada 28.augusta līdz 18.decembrim Inspekcijā notika Eiropas Sociālā fonda organizētas mācības “Mūsdienīgas uzraudzības teorijas un metodikas pielietošana veselības nozares uzraudzības procesā iesaistīto personu darbā”. Mācībās piedalījās 157 Inspekcijas darbinieki, kuri paaugstināja savas zināšanas astoņās jomās: inspekcijas un audita metodes; interviju tehnika; efektīvas komunikācijas principi; inspektora profesionālā uzvedība; būtiskākie riski uzticības iegūšanai; inspekcijas pierādījumu iegūšana; iegūtās informācijas ticamība; inspekcijas rezultātu prezentācija – izskaidrošana objekta pārstāvim.

1.3. Veselības inspekcijas darbības virzieni

Atbilstoši Inspekcijas funkcijām Inspekcijā 2013.gadā noteikti deviņi darbības virzieni, pēc kuriem tiks aprakstīti un analizēti Inspekcijas darbības rezultāti:

1. Ārstniecības iestāžu kontrole;
2. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzība un kontrole;
3. Veselības aprūpes kvalitātes un darbības ekspertīzes kontrole;
4. Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru uzturēšana;
5. Farmaceutiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole;
6. Paaugstināta riska objektu kontrole;
7. Iedzīvotāju veselību ietekmējošo faktoru uzraudzība;
8. Kontrole ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecības, kosmētikas līdzekļu drošuma jomā;
9. Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) kontrole.

2. Darbības rezultāti

2.1. Ārstniecības iestāžu kontrole

2.1.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

Nodrošinot veselības aprūpes valsts uzraudzību ārstniecības iestādēs, kā rezultatīvais rādītājs ik gadu ir noteiktas 700 kontroles ārstniecības iestādēs. 2013.gadā veiktas 683 kontroles. Jāņem vērā, ka pārskata periodā ārstniecības iestādēs veiktas 185 priekšlikumu izpildes kontroles, kas rezultatīvajā rādītājā neietilpst. No tām 13 priekšlikumu izpildes kontroles apvienotas ar saņemto iesniegumu izskatīšanu.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Plānveida pārbaudes ārstniecības iestādēs neatkarīgi no to īpašuma formas un pakļautības: obligātās prasības ārstniecības iestādēm; higiēnas un pretepidēmiskās prasības; zāļu, t.sk. narkotisko un psihotropo zāļu un spirta aprīte ārstniecības iestādēs; darbnespējas lapu uzskaites un izsniegšanas kārtība	Plānveida kontroļu skaits	465	547	512
Ārstniecības iestāžu pārbaudes pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma	Pārbaužu skaits	100% (137)	100%	100% (171)

1.tabula. 1.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

Atbilstoši Inspekcijas 2013.gada uzraudzības darba plānam, bija plānots veikt 547 plānveida kontroles ārstniecības iestādēs, faktiski veiktas 512 kontroles, kas ir samazinājums par 7%. Kā iemesli plānveida kontroļu skaita samazinājumam atzīmējami:

- 128 plānveida kontrolēs (25%), papildus plānveida uzraudzības jautājumiem, veikta arī prasību izpildes kontrole saistībā ar saņemtajos iesniegumos minēto faktu pārbaudi, tādējādi palielinot kontroļu apjomu;
- palielinājies kontroļu skaits, kas veiktas pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma;
- veiktas 113 kontroles citos objektos (sociālās aprūpes iestādēs, izglītības iestādēs, pakalpojumu uzņēmumos iedzīvotājiem u.c.).

Plānveida kontroļu rezultātā konstatēts, ka:

- 9% gadījumu ārstniecības iestāde pilnībā atbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām;
- 87% (446) gadījumu ārstniecības iestāde atbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām, tomēr konstatētas neatbilstības atsevišķu prasību izpildē;
- 4% (21) gadījumu ārstniecības iestāde neatbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām, jo konstatēta daudz dažādu normatīvo aktu prasību neizpilde, kas norāda, ka ārstniecības iestādē nepastāv normatīvo aktu prasību ievērošana. Šāds kontroles slēdziens visbiežāk tika pieņemts, kontrolējot zobārsta kabinetus un ārstu prakses. Kontrolēm ar šādu slēdzienu visbiežāk seko sankcijas, t.i., izteikts rakstveida

brīdinājums, kurā tiek norādīts, ka uzdoto pasākumu neizpildīšana var būt par iemeslu iestādes darbības apturēšanai, lēmums par iestādes darbības apturēšanu vai piemērots administratīvais sods (naudas sods).

Kopumā ārstniecības iestādēs veiktas 855 kontroles, no kurām 234 kontrolēs (27%) konstatēts, ka objekts pilnībā atbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām.

2.1.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Ārstniecības iestādes un tās sniegto pakalpojumu pieejamības un darba organizācijas kontroles

Kā viena no uzraudzības prioritātēm ārstniecības iestāžu kontrolēs 2013.gadā bija izvirzīta ārstniecības iestādes un tās sniegto pakalpojumu pieejamības un darba organizācijas kontrole stacionārajās un ambulatorajās ārstniecības iestādēs, t.sk. neatliekamās medicīniskās palīdzības pieejamība stacionārajās ārstniecības iestādēs. Vērtējot vides pieejamības prasību izpildi, konstatēts, ka no 485 kontrolētām ārstniecības iestādēm, 57% (272) gadījumu ārstniecības iestādēs ir nodrošināta prasībām atbilstoša vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem. Plašāk par pakalpojumu pieejamības un darba organizācijas kontrolēm skaidrots 2.darbības virzienā.

Kontroles Ārstniecības iestāžu reģistrā paziņotās jaunajās ārstniecības iestādēs vai iestādēs ar būtiskām izmaiņām

Ārstniecības iestāžu reģistrā (turpmāk – ĀIR) paziņotās jaunās ārstniecības iestādes vai iestādes ar būtiskām izmaiņām tika pārbaudītas sekojošā prioritārā secībā: stacionārās ārstniecības iestādes, veselības centri ar plašu veselības aprūpes pakalpojumu klāstu, tostarp dienas stacionāri, ārstu prakses, zobārstu prakses, speciālistu kabinetu. Pārbaude jāveic 6 mēnešu laikā pēc ārstniecības iestādes reģistrācijas.

No 2013.gadā ĀIR reģistrētajām 169 jaunajām ārstniecības iestādēm, 74% bija viena speciālista prakse, kurā ārstniecības pakalpojumu sniedz viens speciālists, līdz ar to kontroles tika veiktas, izvērtējot iestāžu darbības profilu un atbilstību uzraudzības programmai. Kopumā kontroles saskaņā ar prioritāti veiktas 33 iestādēs: 17 zobārsta ārstniecības praksēs, 6 ārstu praksēs, 4 pārējās ambulatorās iestādēs, t.sk. ar dienas stacionāru, 4 fizioterapeita un masiera kabinetos un 2 veselības punktos (izglītības iestādē un sociālās aprūpes centrā).

31 iestādē konstatētas dažādas neatbilstības normatīvo aktu prasībām. Turklāt 17 kontrolētajās jaunajās ārstniecības iestādēs konstatētas neatbilstības MK 2009.gada 20.janvāra noteikumu Nr.60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” prasībām, kas norāda uz nepatiesas informācijas sniegšanu ĀIR.

Ar veselības aprūpi saistīto infekciju profilakses un izplatīšanas ierobežošanas kontrole stacionārajās un ambulatorajās ārstniecības iestādēs

Visās ārstniecības iestāžu plānveida kontrolēs tika vērtēta prasību izpilde, kas attiecas uz infekciju profilakses un izplatīšanas ierobežošanas kontroli stacionārajās un ambulatorajās ārstniecības iestādēs, ievērojot higiēnas un pretepidēmisko režīmu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Analizējot higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plāna izpildi kopumā, secināts, ka atbilstoša prasību izpilde konstatēta 33% gadījumos (166 iestādēs). Savukārt, pārējās iestādēs konstatētas neatbilstības, no kurām biežākās ir:

- *Higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plāna izstrāde un ieviešanas organizācija*: 37% gadījumu iestādē nav izstrādāts higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plāns vai tajā nav visas obligātās sastāvdaļas; 45% nav izstrādāts iekšējās kvalitātes kontroles pasākumu plāns par nozokomiālās infekcijas profilakses pasākumu efektivitāti iestādē.
- *Prasības roku apstrādei un cimdu lietošanai*: 11% gadījumos neievēro prasības roku apstrādei un cimdu lietošanai un nav pieejama roku apstrādes metodika; 8% gadījumos papildus nav ievērota cimdu lietošanas kārtība.
- *Aprīkojuma un medicīnisko ierīču tīrīšana, dezinfekcija un sterilizācija*. Neatbilstības šajā prasību izpildē konstatētas 165 ārstniecības iestādēs: 35% gadījumu netiek ievērotas sterilizācijas prasības aprīkojumam un medicīniskām ierīcēm ar augstu inficēšanas risku; 32% gadījumu uz iepakotu sterilizējamo medicīnisko ierīču marķējumā nav norādīta visa nepieciešamā informācija; 21% gadījumu nav nodrošināta atbilstoša sterilizācijas iekārtu pārbaude; 13% gadījumu netiek ievērotas dezinfekcijas prasības aprīkojumam un medicīniskām ierīcēm ar vidēju inficēšanas risku.
- *Prasības darbībā ar atkritumiem* nav ievērotas 12% gadījumos.

Neskatoties uz biežo neatbilstību īpatsvaru, praktiski visos gadījumos konstatētās neatbilstības būtiski neietekmē infekcijas slimību izplatīšanos un veselības aprūpes pakalpojuma drošumu ārstniecības iestādē.

Pretepidēmijas pasākumu uzraudzība ārstniecības iestādēs

Kopš 2012.gada prioritārs uzdevums ir pretepidēmijas pasākumu uzraudzība saistībā ar ziņojumiem par savstarpēji saistītiem saslimšanas gadījumiem ar tuberkulozi izglītības iestādēs un sociālās aprūpes centros.

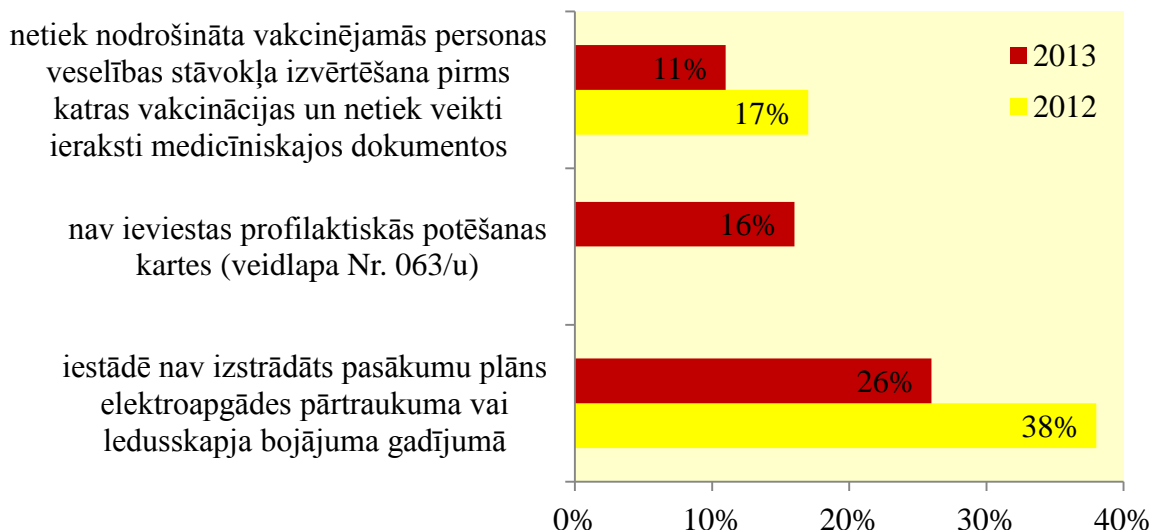
Pretepidēmijas pasākumu izpildes kontroles ārstniecības iestādēs, sakarā ar konstatētajiem saslimšanas gadījumiem ar tuberkulozi izglītības iestāžu audzēkņu un sociālās aprūpes iestāžu klientu un darbinieku vidū, tiek veiktas, ja saņemtas sūdzības par pretepidēmijas pasākumu organizēšanu / veikšanu vai konstatēti pārkāpumi pretepidēmijas pasākumu organizēšanā / veikšanā, vai pastāv aizdomas par nepilnīgu pretepidēmijas pasākumu veikšanu.

2013.gadā pēc epidemiologu ziņojumiem par saslimšanas gadījumiem ar tuberkulozi, 12 ārstniecības iestādēs veiktas 18 kontroles. 4 ārstniecības iestādēs konstatētas neatbilstības normatīvo aktu atsevišķu prasību izpildē. Ņemot vērā neatbilstību faktiskās novēršanas iespējas, iestādei tika noteikts konkrēts konstatēto neatbilstību novēršanas termiņš.

Imunizācijas pret vakcinācijas kalendārā iekļauto infekcijas slimību izpildes kontrole bērniem un pieaugušajiem vakcinācijas iestādēs

Prioritātes izvirzīšanas periodā tika ņemti vērā vairāki izpildi ietekmējošie faktori, t.i., informācijas par imunizācijas prasību iespējamo neatbilstību aprites intensitāte, vakcinācijas kārtības ievērošanas rezultāti un inspicējošo cilvēkresursu racionālais izlietojums.

Vakcinācijas kārtības kontrole tika veikta 210 plānveida kontrolēs. Būtiskākās konstatētās neatbilstības:

1.attēls. Būtiskākās neatbilstības vakcinācijas kārtības kontrolēs ārstniecības iestādēs, %.

Salīdzinājumā ar 2012.gadu pagājušajā gadā konstatētās neatbilstības ir samazinājušās, tomēr biežāk konstatēta profilaktisko potēšanas karšu neieviešana.

2.1.3. Citas biežāk konstatētās neatbilstības

Papildus iepriekš aprakstītajam, nepieciešams vērst uzmanību arī uz citām bieži sastopamajām neatbilstībām:

- 56% gadījumu iestādē nav izstrādāta un ieviesta kvalitātes vadības sistēma vai tajā nav ietverti nepieciešamie pasākumi, piemēram, regulāra sniegto ārstniecības pakalpojumu kvalitātes kontrole, pacientu sūdzību un ieteikumu izskatīšana u.c.;
- 52% gadījumu par 1.un 2.drošības grupas medicīnisko ierīču iegādi, ekspluatācijas izbeigšanu vai ierīces nodošanu citam īpašniekam vai turētājam nav paziņots Zāļu valsts aģentūrai (turpmāk – ZVA);
- 50% gadījumu ar medicīniskās dokumentācijas uzturēšanu saistītas neatbilstības – nav norādīta visa nepieciešamā informācija, nav nodrošināta atbilstoša medicīniskās dokumentācijas uzglabāšanas kārtība u.c.

Konstatētās neatbilstības medicīniskajā dokumentācijā:

- 51% gadījumu zobārstniecības kabinetos un 30% gadījumu ārstu praksēs nav ievērota medicīniskās dokumentācijas aizpildīšanas kārtība;
- 38% gadījumu personas medicīniskajos dokumentos (ambulatorā pacienta medicīniskajā kartē / stacionāra pacienta medicīniskajā kartē) nav veikti atbilstoši ieraksti saistībā ar darbnespējas lapu izsniegšanu: par personas apskati, norādīts darbnespējas noteikšanas objektīvs pamatojums (rezultāts un diagnoze), darbnespējas lapas reģistrācijas numurs, datumi, pacienta režīms, atkārtotas ierašanās pie ārsta datums.

Lai pārliecinātos par iepriekšējās kontrolēs uzdoto veicamo pasākumu izpildi, 2013.gadā veiktas 185 priekšlikumu izpildes kontroles, kurās konstatēts, ka 95 ārstniecības iestādēs ir izpildīti uzdotie veicamie pasākumi, 23 iestādēs atsevišķas neatbilstības konstatētas atkārtoti un 1 kontrolē atkārtoti konstatēts, ka iestāde neatbilst normatīvo aktu prasībām.

2.1.4. Piemērotās sankcijas

Konstatējot ārstniecības jomas regulējošo normatīvo aktu prasību pārkāpumus, pēc kontroles rezultātu izvērtēšanas ir izteikti 13 brīdinājumi ārstniecības iestādēm par iespējamu darbības apturēšanu uzdoto pasākumu neizpildes gadījumā:

- 11 zobārstniecības kabinetiem, no tiem, 8 kabinetiem nav nodrošināta rentgena aparatūra un/ vai nav licences darbam ar jonizējošā starojuma avotiem; 3 kabinetos nav atbilstošs aprīkojums zobārstniecības krēsliem;
- 1 ambulatorai ārstniecības iestādei par pārkāpumiem medicīnas iekārtu izmantošanā;
- 1 daudzprofilu slimnīcai – veļas māja neatbilst normatīvo aktu prasībām.

Pieņemti 8 lēmumi par ārstniecības iestādes darbības apturēšanu, t.sk. 6 lēmumi par ārstniecības iestādes darbības apturēšanu bez iepriekšēja brīdinājuma:

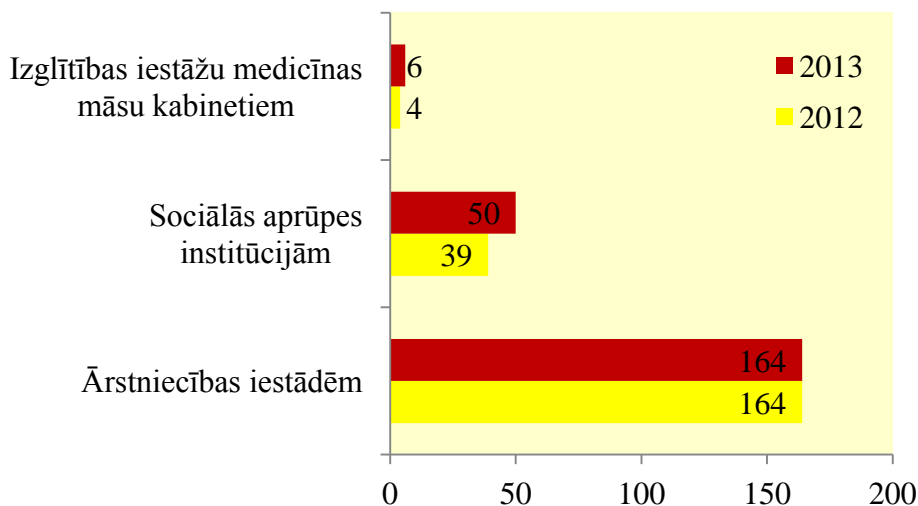
- no apturētiem 6 zobārstniecības kabinetiem – 1 kabinets bija neregistrēta ārstniecības iestāde, kurā ārstnieciskos pakalpojumus sniedza neregistrētas ārstniecības personas; 1 kabinetā nav nodrošināta rentgena aparatūra; 1 kabinetā nav atbilstošs aprīkojums zobārstniecības krēsliem; 2 kabinetos pārkāpumi ārstniecības personu reģistrēšanas un sertifikācijas kārtībā, medicīnas ierīču ekspluatācijā, neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā un netiek ievērota atbilstoša aprīkojuma un medicīnisko ierīču dezinfekcija un sterilizācija; 1 - pārkāptas higiēniskā režīma prasības.
- no apturētām 2 ambulatorām ārstniecības iestādēm – vienā konstatēti pārkāpumi neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā; bet otrā nebija ievērotas obligātās prasības ārstniecības iestādēm.

Sešām ārstniecības iestādēm izsniegta atļauja darbības atjaunošanai.

2013.gadā pieņemti 25 lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās ar naudas soda piemērošanu.

2.1.5. Zāļu iegādes atļaujas

Pēc iesniegumu saņemšanas no ārstniecības iestādēm zāļu iegādes atļaujas saņemšanai Inspekcija 2013.gadā ir izsniegusi 220 lēmumus ar atļauju zāļu iegādei no zāļu lieltirgotavām:

2.attēls. Pieņemtie lēmumi ar atļauju zāļu iegādei no zāļu lieltirgotavām 2012. un 2013.gadā.

2.2. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un valsts budžeta līdzekļu izlietojums

2.2.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

Darbības rezultāts – samazinās konstatētas neatbilstības veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā un valsts budžeta līdzekļu izlietojumā. Kā rezultatīvie rādītāji tika izvirzīti:

- attiecīgo kontroļu skaits ārstniecības iestādēs. Pārskata periodā tika plānots veikt 250 kontroles, faktiski veiktas – 256 kontroles, kas ir par 2,4% vairāk;
- pārbaudes risku analīzes rezultātā. Pārskata periodā tika veiktas 169 pārbaudes, kas ir par 34% vairāk nekā 2012.gadā;
- pārbaudes pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma. Pārskata periodā tika veiktas 87 pārbaudes, kas ir par 42% mazāk nekā 2012.gadā.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma pārbaudes	Gada laikā pārbaudītās ārstniecības iestādes	277	250	256
Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības, t.sk. darba organizācijas pārbaudes	Pārbaužu skaits	110	x	79
Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma pārbaudes	Pārbaužu skaits	212	x	213
Kompensējamo zāļu izrakstīšanas un apmaksas pārbaudes	Pārbaužu skaits	64	x	58
Izskatītie iedzīvotāju iesniegumi par veselības pakalpojumu pieejamību	Iesniegumu skaits	163	175 (100%)	175

2.tabula. 2.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

Veikto pārbažu samazinājums uz ārējo ierosinātāju pamata lielā mērā joprojām ir saistīts ar NVD ziņojumu skaitu, jo par iespējamiem pārkāpumiem 2010.gadā ir saņemti 19 ziņojumi, 2011.gadā – 11 ziņojumi, 2012.gadā tikai 6 ziņojumi, 2013.gadā ziņojumu skaits – 9, t.sk. 6 no tiem bija informatīvi ziņojumi par ārstu kompensējamo medikamentu izrakstīšanas pārsniegumu un laboratorisko izmeklējumu kvotu pārsniegumu. Šo ziņojumu datu lietderīga izmantošana prasa veikt apjomīgu risku analīzi un atdeve no informācijas izmantošanas pārbaudēs ir nenozīmīga salīdzinoši ar inspektoru atradnēm NVD vadības informācijas sistēmā, līdz ar ko gadu no gada palielinās pārbaudes uz iekšēja ierosinātāja pamata.

2013.gadā no visām veiktajām pārbaudēm ārstniecības iestādēs, kuras sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, 240 gadījumos konstatēti pārkāpumi un ierosinātas administratīvās lietas. 2013.gadā tika pieņemti 237 lēmumi, pārējās administratīvās lietas tiks izskatītas 2014.gadā.

2.2.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Ar Nacionālo veselības dienestu līgumattiecībās esošo veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju darba organizācijas, t.sk. pakalpojumu pieejamības un ģimenes ārsta prakses otrās māsas darbības pārbaudes

2013. gadā veiktas pārbaudes ārstniecības iestādēs un sagatavoti 79 kontroles akti par veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju darba organizāciju, t.sk. pakalpojumu pieejamību (būtiskākie pārkāpumi veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā, t.sk. darba organizācijā – pacientam nav pietiekamas informācijas par pakalpojumu saņemšanas iespējām, pacients tiek maldināts ar garu rindu vai kvotas izbeigšanos, virzīts uz maksas pakalpojumu; ārsts nestrādā līgumā noteiktajā laikā, nenoformē un pacientam neizsniedz maksājumu dokumentus vai nepamatoti iekasē no pacientiem maksājumus (līdz 33% no veiktajām pārbaudēm, visbiežāk ģimenes ārstu praksēs). Par otro māsu darbu sagatavoti 12 kontroles akti. Pieņemti 44 lēmumi par ģimenes ārstu mainīgā maksājuma neizmaksāšanu un 99 lēmumi par brīdinājuma izteikšanu saistībā ar pakalpojuma pieejamības un darba organizācijas pārkāpumiem. Par pārkāpumiem otro māsu darbā pieņemti 11 lēmumi.

Kontroles par pakalpojumu pieejamību		
Kontroles aktu skaits, kuros pārbaudīta pakalpojumu pieejamība un darba organizācija		79
Kontroles aktu skaits, kuros pārbaudīta maksājumu dokumentu noformēšana un izsniegšana, nepamatotu maksājumu pieprasīšana no pacientiem		65
Spēkā stājušies lēmumi administratīvajās lietās		
Par ģimenes ārstu mēneša darbības novērtējuma mainīgā maksājuma neizmaksāšanu	Spēkā stājušos lēmumu skaits	44
	Mainīgais maksājums (Ls kopā)	6506.94
Par ģimenes ārsta otrās māsas darbības maksājuma neizmaksāšanu	Spēkā stājušos lēmumu skaits	11
	Otrās māsas maksājuma summa (Ls)	10100.89
Par brīdinājuma izteikšanu darba organizācijā vai pakalpojumu pieejamībā, t.sk. publiski pieejamajā informācijā	Spēkā stājušos lēmumu skaits	99

3.tabula. Rezultatīvais rādītājs un skaitliskā vērtība.

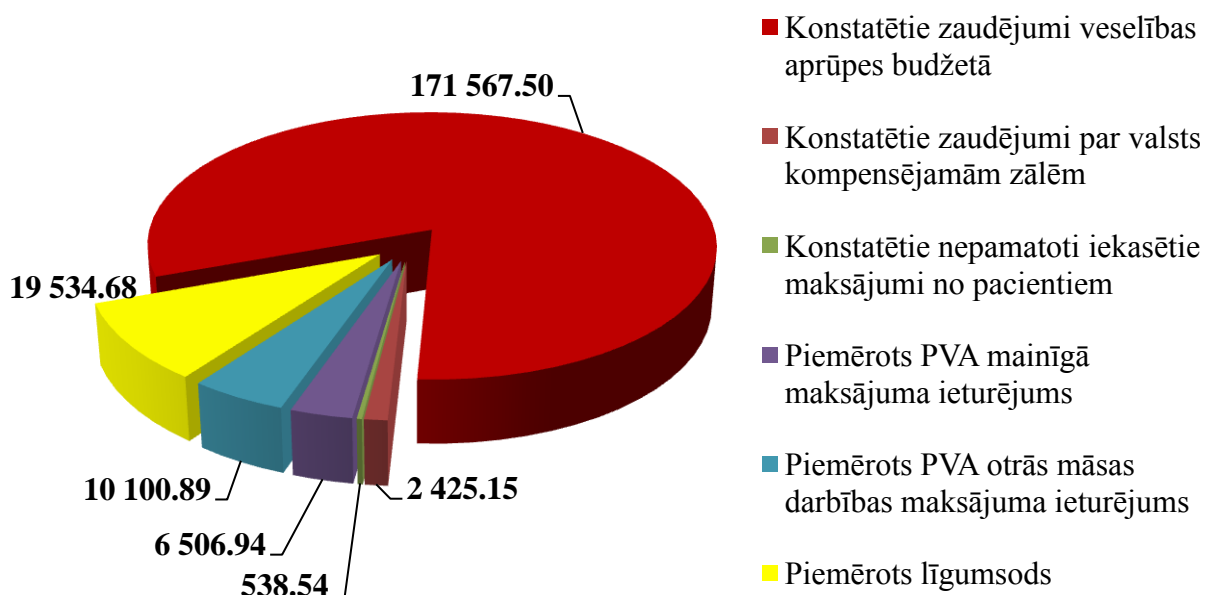
No veselības aprūpes budžeta apmaksāto pakalpojumu uzskaites un apmaksas pamatotības pārbaudes: veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai izlietoto līdzekļu pamatotība; kompensējamo zāļu apmaksai izlietoto līdzekļu pamatotība

2013.gadā veiktas pārbaudes ārstniecības iestādēs un sagatavoti 213 kontroles akti par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu un 58 gadījumos tika kontrolēta arī kompensējamo zāļu izrakstīšanas un apmaksas pamatotība. Pieņemti 168 lēmumi par zaudējuma atlīdzināšanu budžetam un 23 lēmumi par ieturējumu izdarīšanu, nepamatoti izrakstot kompensējamus medikamentus.

Kontroles par valsts budžeta mērķtiecīgu izlietojumu		
Kontroles aktu skaits, kuros pārbaudīts valsts budžeta līdzekļu izlietojums		213
Kontroles aktu skaits, kuros pārbaudīta kompensējamo zāļu izrakstīšanas nosacījumu ievērošana		58
Spēkā stājušies lēmumi administratīvajās lietās		
Par zaudējumu atlīdzināšanu valsts budžetā (par ieturējuma izdarīšanu valsts budžetā veselības aprūpes pakalpojuma vērtībā)	Spēkā stājušos lēmumu skaits	168
	Zaudējumi valsts budžetā (Ls kopā)	171567.50
Par ieturējuma izdarīšanu nepamatoti izrakstīto kompensējamo zāļu vērtībā	Spēkā stājušos lēmumu skaits	23
	Konstatētie zaudējumi valsts budžetā (Ls kopā)	2425.15
Par līgumsoda piemērošanu	Spēkā stājušos lēmumu skaits	31
	Līgumsods (Ls kopā)	19534.68

4.tabula. Rezultatīvais rādītājs un skaitliskā vērtība.

Inspekcija pēc veiktajām pārbaudēm ārstniecības iestādēs, kuras sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, 2013.gadā ir pieņēmusi lēmumus par naudas līdzekļu atmaksu veselības aprūpes budžetā un pacientiem 210 467 latu apmērā:

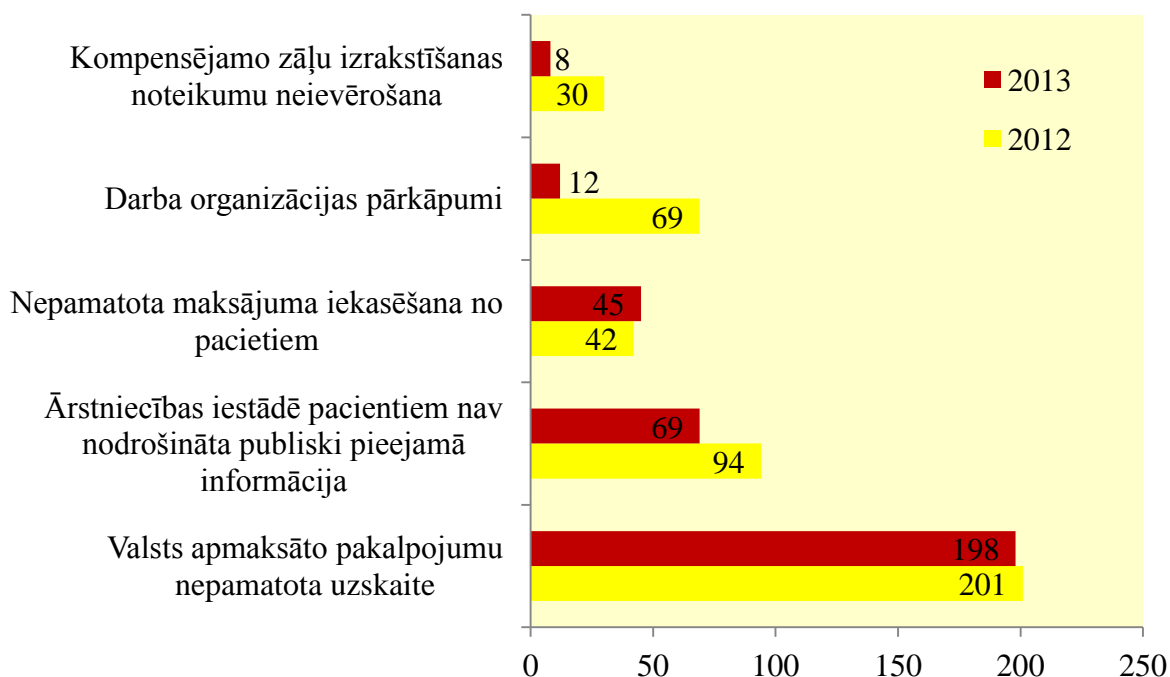

3.attēls. Konstatētie zaudējumi un atgrieztie naudas līdzekļi veselības aprūpes budžetā un pacientiem 2013.gadā.

2013.gadā veiktajās 256 pārbaudēs **biežāk konstatētie pārkāpumi ir:**

- apmaksai no valsts budžeta tiek uzrādītas faktiski neveiktas manipulācijas, lielākā skaitā vai dārgākas manipulācijas, apmaksas nosacījumiem neatbilstošas manipulācijas, kā arī iekasēta samaksa vienlaicīgi no pacienta un valsts, tādā veidā saņemot papildus samaksu un uzrādot lielāku un sarežģītāku darba apjomu (līdz 83% no veiktajām pārbaudēm, visbiežāk stacionāros, zobārstniecības iestādēs un sekundāri ambulatorajās ārstniecības iestādēs).
- pārkāpumi veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā, t.sk. darba organizācijā – pacientam nav pietiekamas informācijas par pakalpojumu saņemšanas iespējām, pacients tiek maldināts ar garu rindu vai kvotas izbeigšanos, virzīts uz maksas pakalpojumu; ārsts

nestrādā līgumā noteiktajā laikā, nenoformē un pacientam neizsniedz maksājumu dokumentus vai nepamatoti iekasē no pacientiem maksājumus (līdz 33 %, no veiktajām pārbaudēm, visbiežāk ģimenes ārstu praksēs).

4.attēls. Pārbaudēs biežāk konstatētie pārkāpumi veselības aprūpes pakalpojuma pieejamības un veselības aprūpei piešķirtā valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzībā.

2013. gadā saņemtas 175 sūdzības un iesniegumi par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu attiecībā uz pieejamības, darba organizācijas un apmaksas nosacījumu izpildi, no kurām pamatotas ir 40 (22,9%).

2.3. Veselības aprūpes kvalitāte un darbības ekspertīze

2.3.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

2013.gadā tika izskatīti 1127 iesniegumi (veiktas 718 ekspertīzes, 69 pārbaudes, sagatavotas un nosūtītas 340 atbildes vēstules). 207 iesniegumi bija pamatoti, jo apstiprinājās iesniegumos minētās pretenzijas vai ekspertīzes laikā tika konstatēti pārkāpumi. Pagājušajā gadā Prokuratūrai nosūtītas 8 ekspertīzes tālākai izskatīšanai.

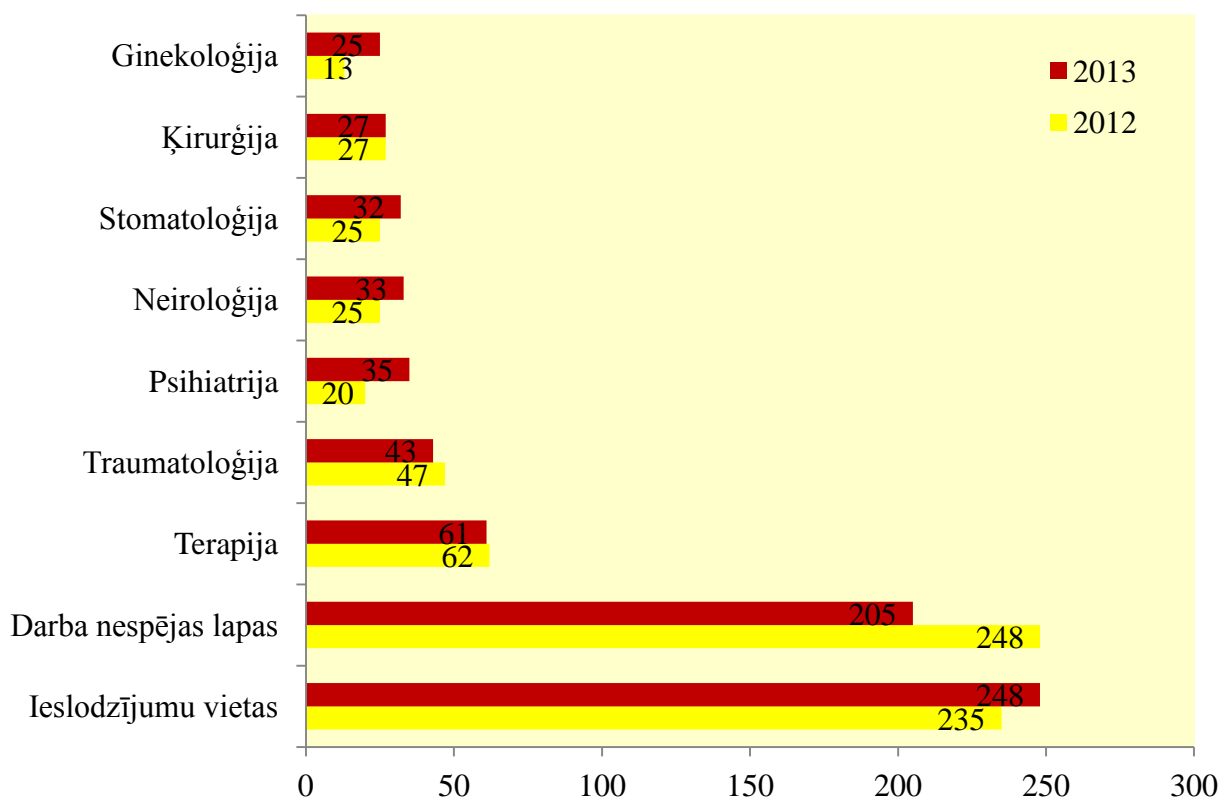
Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Veselības aprūpes kvalitātes un darbības ekspertīzes kontrole	Ekspertīžu skaits	598	680	718

5.tabula. Rezultatīvie rādītāji par 3.darbības virzienu.

Ekspertīzes par veselības aprūpes kvalitātes un darbības ekspertīzi veic 13 sertificēti ārsti eksperti. Eksperta darbs pieprasa regulāru profesionālo zināšanu papildināšanu, un ir nepieciešama regulāra tālākāpmācība. Viens ārsts eksperts gadā veic vidēji 60 ekspertīzes, kā arī papildus veic līdz 18 pārbaudes lietām gadā.

Veselības aprūpes kvalitāte un darbības ekspertīze galvenokārt Inspekcijā notiek, izvērtējot saņemtos iesniegumus – tiek analizēta medicīniskā dokumentācija, kā arī tiek saņemti paskaidrojumi no lietu izskatīšanā iesaistītām ārstniecības personām. Veicot ekspertīzes un pārbaudes 50% gadījumu ārsti eksperti veikuši izbraucienus uz ārstniecības iestādēm visā Latvijā.

Iesniegumi ar lūgumu izvērtēt sniegtās veselības aprūpes kvalitāti tika saņemti par dažādām veselības aprūpes jomām, kā arī par darbības lapu izsniegšanu, problēmām ārsta un pacienta saskarsmē vai ārsta darba ētiku.

5.attēls. Saņemto iesniegumu sadalījuma pa profiliem, izvērtējot veselības aprūpes kvalitāti.

2.3.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Ekspertīzes par veselības aprūpes kvalitāti saistībā ar pacienta dzīvībai un veselībai nodarītu kaitējumu, kuru ar savu darbību vai bezdarbību nodarījušas ārstniecības iestādē strādājošās ārstniecības personas ārstniecības laikā (Ārstniecības riska fonds)

2013.gadā šāda veida ekspertīzes netika veiktas, jo 2013.gada 5.novembrī izdotie MK noteikumi Nr.1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi” stājās spēkā tikai gada beigās – 23.11.2013. Saistībā ar šo prioritāti netika saņemts neviens iesniegums no NVD. Pirmie izskatītie iesniegumi šīs prioritātes ietvaros būs vērtējami 2014.gadā.

Ekspertīzes un pārbaudes par darbnespējas ekspertīzes kvalitāti iespēji īsos termiņos, vērtējot un analizējot ilgstošas darbnespējas iemeslus, lai izvērtētu ietekmi uz sociālo budžetu un novērstu nevēlamo ietekmi, kā arī izskatīt tiesībsargājošo iestāžu iesniegto veidlapu Nr.027/U izsniegšanas pamatotību, kā galveno faktoru izvērtējot ārstēšanas režīmu

2013.gadā kopumā veiktas 205 ekspertīzes par darbnespējas ekspertīzes kvalitāti iespējami īsos termiņos, vērtējot un analizējot ilgstošas darbnespējas iemeslus, un veiktas 12 pārbaudes ārstniecības iestādēs uz vietas. T.sk. 33 gadījumos ārsti-eksperti izvērtēja darbnespējas ietekmi uz sociālo budžetu un novērsa nevēlamo ietekmi, konstatējot, ka darbnespējas lapās nepamatoti tika izsniegtas 290 darbnespējas dienas.

Lai mazinātu nenotikušo tiesu skaitu, kas balstīts uz nepamatoti izsniegtām veidlapām Nr.027/U, pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma ārsti-eksperti 32 gadījumos izskatīja izsniegto veidlapu Nr.027/U pamatotību, kā galveno faktoru izvērtējot noteikto ārstēšanas režīmu, un konstatēja, ka nepamatots režīms tika noteikts 75% gadījumu.

Par ekspertīžu un pārbaūžu laikā konstatētā vispirms tika informēta ārstniecības iestāžu vadība, uzdodot novērst konstatētos pārkāpumus, t.sk. anulēt nepamatoti izsniegtās darbnespējas lapas. Pārbaudēs un ekspertīzēs iesaistītajām ārstniecības personām tika izskaidrota pārkāpuma būtība un cēloņi.

Sakarā ar ekspertīzēs un pārbaudēs konstatētajiem pārkāpumiem, tika uzsāktas arī administratīvās lietvedības, un to rezultātā 2013.gadā tika pieņemti lēmumi par naudas sodu piemērošanu 193 ārstniecības personām 8510 latu apmērā. Astoņos gadījumos lietu materiāli tika nosūtīti tiesībsargājošām institūcijām.

2.3.3. Ekspertīzes par veselības aprūpes nodrošinājumu slēgta tipa un daļēji slēgta tipa iestādēs

Sociālās aprūpes iestādes

2013. gadā tika veiktas 12 pārbaudes par nopietnām problēmām dažādas pakļautības sociālās aprūpes iestādēs (turpmāk – SAI). Gadījumi tiek izskatīti, balstoties uz Labklājības ministrijas, Tiesībsarga vai Valsts kontroles uzdoto, kā arī uz fizisku personu iesniegumiem. Pārbaudes notiek sadarbībā ar Psihiatru un narkologu asociāciju.

Viens no sūdzību iemesliem ir nesavlaicīga stacionēšana akūtu saslimšanu gadījumos. Sociālās aprūpes centros nav izveidotas veselības aprūpes struktūras. Speciālists, kurš nodrošina klientu aprūpi sociālos aprūpes centros, ir sociālais darbinieks vai medicīnas māsa. Vienlaikus katrs sociālās aprūpes klients ir reģistrēts pie ģimenes ārsta, kurš strādā savā prakses vietā, un visu laiku neatrodas uz vietas sociālās aprūpes iestādē. Aizvien sastopams sadarbības trūkums starp sociālās aprūpes iestādes vadību, darbiniekiem un ārstniecības personām.

Ieslodzījumu vietas

2013.gadā par veselības aprūpi ieslodzījuma vietās tika saņemti 248 iesniegumi. Tomēr nevienā no veiktajām ekspertīzēm neapstiprinājās iesniegumos minētās pretenzijas par veselības aprūpes kvalitāti ieslodzījumu vietās. Iesniegumi no ieslodzītām personām daļēji saistāmi ar joprojām sašaurināto Latvijas Cietumu slimnīcas profilu (darbojas tikai atsevišķas nodaļas).

2.4. Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru uzturēšana

2.4.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

2013.gadā par 5,1% pieaudzis reģistrēto iestāžu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, jo vēl arvien ārstniecības personas izvēlas pašas dibināt savus uzņēmumus ārstniecības pakalpojumu sniegšanai, nevis būt par darba ņēmējiem jau esošās ārstniecības iestādēs. Par 4,9% samazinājies svītrotu iestāžu skaits salīdzinot ar 2012.gadu, jo, stabilizējoties ekonomiskai situācijai valstī, samazinās to uzņēmumu skaits, kas pārtrauc ārstniecisko pakalpojumu sniegšanu.

Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā (turpmāk – ĀPR) 2012.gadā kopējais reģistrēto ārstniecības personu skaits salīdzinājumā ar 2012.gadu ir pieaudzis par 3,3%, ārstniecības atbalsta personu skaits pieaudzis par 0,8%.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Ārstniecības iestāžu reģistrācija ĀIR, datu apstrāde, aktualizācija, analīze un kvalitātes kontrole	Reģistrēto iestāžu skaits	100% (177)	100%	100% (186)
	Svītrotu iestāžu skaits	100% (163)	100%	100% (155)
Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrācija un pārreģistrācija ĀPR, datu apstrāde, aktualizācija, analīze un kvalitātes kontrole	Ārstniecības personu skaits	100% (46001)	100%	100% (47537)
	Ārstniecības atbalsta personu skaits	100% (1109)	100%	100% (1100)

6.tabula. 4.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

2.4.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru datu pārbaude un aktualizācija, atbilstoši ārstniecības iestāžu kontroļu rezultātiem

2013.gadā Ārstniecības iestāžu kontroles nodaļai un Inspekcijas teritoriālām kontroles nodaļām tika sniegta informācija no ĀIR un ĀPR par 288 ārstniecības iestādēm. Atbilstoši kontrolē gūtajiem rezultātiem reģistros veikta datu aktualizācija.

Nodrošināt Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra pieejamību, samazinot administratīvo slogu, veicot izbraukumus uz ārstniecības iestādēm ārstniecības personu pārreģistrācijas veikšanai

Inspekcija 2013.gadā turpināja veikt izbraukumus uz ārstniecības iestādēm, lai nodrošinātu ārstniecības personām un ārstniecības atbalsta personām reģistrāciju un

pārreģistrāciju personu darbavietās. Šī pakalpojuma mērķis ir atvieglot ārstniecības personām reģistrācijas procesu, samazinot administratīvo slogu (izbrīvēta darbadiena, ceļa izmaksas).

2013.gadā 132 (2,3%) ārstniecības personām sešās ārstniecības iestādēs tika nodrošināta iespēja darba vietā iesniegt dokumentus, lai iegūtu vai pagarinātu tiesības praktizēt profesijā, tādējādi samazinot ārstniecības personām ar reģistrāciju saistītās izmaksas. 90,2% izbraukumā pārreģistrētās personas bija ārpus Rīgas strādājošas personas. 2013.gadā bija ārstniecības iestādes, kas izvēlējās veikt personu pārreģistrāciju, nosūtot dokumentus pa pastu vai ar kurjeru, vai izvēlējās iesniegt klātienē ar pilnvarotas personas starpniecību.

Pilnveidot Ārstniecības iestāžu un ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru reglamentējošos normatīvos aktus un panākt saskaņotu prasību ieviešanu

2013.gadā Inspekcija sadarbībā ar NVD un Slimību profilakses un kontroles centru (turpmāk – SPKC) izstrādāja ārstniecības iestāžu darbības profila klasifikatoru un sniedza priekšlikumus MK 2005.gada 8.marta noteikumu Nr.170 „Noteikumi par ārstniecības iestāžu reģistru” grozījumiem (29.04.2013. vēstule Nr. 3.6-4/6841/2.2-8/4011).

2013.gadā Inspekcija piedalījās Veselības ministrijas rīkotajās sanāksmēs, kurās sadarbībā ar Latvijas sertifikācijas institūcijām notika izstrādātā MK noteikumu projekta „Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība” saskaņošana.

2.4.3. Reģistrācijas svarīgākās norises un rezultāti

Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrācija, kvalifikācijas atzīšana

2013.gadā no jauna ĀPR tika iekļautas 1504 jaunas ārstniecības personas, 23 ārstniecības atbalsta personas.

2013.gadā Inspekcija ir izsniegusi 5699 ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrācijas apliecības, t.sk. no jauna reģistrētām personām izsniegtas 1478 (25,9%) reģistrācijas apliecības, savukārt 4221 (74,1%) personām pagarinātas prakses tiesības profesijā uz turpmākajiem pieciem gadiem.

Lai nodrošinātu aktuālu informāciju ĀPR, 2013.gadā no Latvijas sertifikācijas institūcijām tika saņemta un ievadīta informācija par 5000 sertifikātiem, kas ir par 4,7% mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Salīdzinot ar 2012.gadu, arī 2013.gadā Inspekcija par 20,8% vairāk saņēmusi Ārstniecības personu reģistra uzskaites kartes / izmaiņu lapas no ārstniecības personām par nepieciešamību veikt izmaiņas reģistrā esošajā informācijā. Kopumā tika saņemtas 4588 veidlapas un veikta norādītās informācijas aktualizācija ĀPR.

Sākot ar 2013.gada 25.oktobri, kad stājās spēkā grozījumi MK 2005.gada 8.marta noteikumos Nr.175 "Recepšu veidlapu izgatavošanas un uzglabāšanas, kā arī recepšu izrakstīšanas un uzglabāšanas noteikumi", Inspekcija ir saņēmusi 60 ārstniecības personu iesniegumus par ārstniecības personas identifikatora piešķiršanu un 14 ārstniecības iestāžu iesniegumus par iestādē reģistrēto ārstniecības personu identifikatoriem.

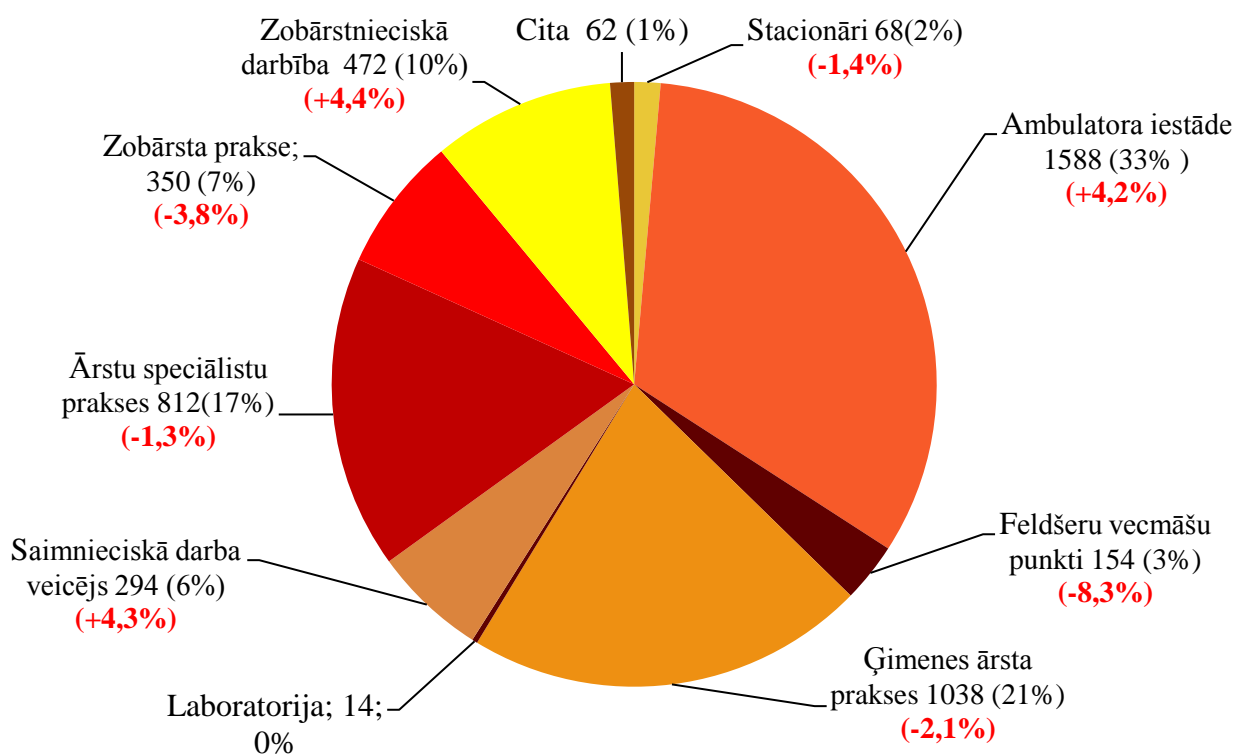
2013.gadā strauji samazinājušies ārstniecības personu iesniegumi kvalifikācijas atzīšanai ārvalstīs. Profesionālās kvalifikācijas atzīšanai ārvalstīs ir sagatavoti dokumenti 127 ārstniecības

personām, kas ir par 40,4% mazāk nekā 2012.gadā. Savukārt arvien vairāk ārstniecības personas vēlas atzīt ārvalstīs iegūto profesionālo kvalifikāciju Latvijā. 2013.gadā izskatīja 5 personu dokumentus profesionālās kvalifikācijas atzīšanai Latvijā, kas ir par 3 personām vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Atbilstoši kompetencei, Inspekcija 2013.gadā ir sniegusi informāciju 20 ārvalstu pieprasījumiem Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus informācijas sistēmā par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu ārstniecības personām, kas vēlas veikt profesionālo darbību ārvalstīs.

Ārstniecības iestāžu reģistrācija

ĀIR uz 2013.gada 31.decembri bija reģistrētas 4852 ārstniecības iestādes.

6.attēls. 2013.gadā ĀIR reģistrētās ārstniecības iestādes.

Salīdzinot ar 2012.gadu, 2013.gadā par 12 (4,3%) ārstniecības iestādēm pieaudzis ārstniecības iestāžu skaits, kas reģistrējušās kā saimnieciskās darbības veicēji, par 64 (4,2%) ārstniecības iestādēm ir pieaudzis reģistrēto ambulatoro ārstniecības iestāžu skaits un par 20 (4,4%) ārstniecības iestādēm ir pieaudzis zobārstniecības iestāžu skaits.

Savukārt 2013.gadā par 22 (2,1%) ir samazinājies reģistrēto ģimenes ārstu prakšu skaits, par 14 (3,8%) samazinājies reģistrēto zobārsta prakšu skaits un par 11 (1,3%) ārstu speciālistu prakšu skaits, jo ārstniecības personas aizvien biežāk izvēlas reģistrēt ārstniecības iestādes, kuru uzņēmējdarbības veids ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību vai individuālais komersants.

2013.gadā saņemti 400 paziņojumi par izmaiņām ĀIR iekļautajā informācijā un 622 paziņojumi par atbilstību MK 20.01.2009 noteikumos Nr.60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” minētajām prasībām.

Medicīnas tūrisms

2013.gadā par 48,1% samazinājies iesniegumu skaits no ārstniecības iestādēm, kas vēlas piedāvāt ārstniecības pakalpojumus ārvalstu pacientiem (t.s. medicīnas tūrisms). Kopumā 2013.gadā tika saņemti 14 iesniegumi no ārstniecības iestādēm, 12 ārstniecības iestādes tika iekļautas Ārstniecības iestāžu sarakstā, kuras sniedz medicīnas tūrisma pakalpojumus. Ar sarakstu var iepazīties Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv ⇒ sadaļā Medicīnas tūrisms.

Saskaņā ar ĀIR un ĀPR regulējošajiem normatīvajiem aktiem, Inspekcija nodrošina aktuālās informācijas publisku pieejamību Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv ⇒ sadaļā Datubāzes.

2.5. Farmaceutiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole

2.5.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

Kā rezultatīvais rādītājs farmācijas jomā ik gadu ir noteikts, ka vairāk nekā 47% kontroļu farmaceitiskās darbības uzņēmumos tiek konstatēta atbilstība normatīvo aktu prasībām. Pārskata periodā atbilstība konstatēta 45% no kontroļu skaita.

Atbilstoši Inspekcijas 2013. gada uzraudzības darba plānam:

- veikta farmaceitiskās darbības uzņēmumu kontrole atbilstoši uzraudzības programmā attiecīgā gadam apstiprinātajam biežumam un apjomam (inspekciju skaits). Kopumā tika plānotas 744 inspekcijas, bet veiktas 688, kas ir par 7,5% mazāk un izskaidrojams ar nepietiekamu kapacitāti;
- veikts reģistrēto zāļu kvalitātes laboratoriskais monitorings (pārbaudīto zāļu skaits). Pārskata periodā zāļu kvalitātes kontrolei izņemti 52 paraugi;
- nodrošināta zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēmas (Rapid Alert) funkcionēšana (izskatīto ziņojumu īpatsvars %). Pārskata periodā izskatīti 212 ziņojumi un Latvijā atsauktas 18 zāles ar kvalitātes defektiem;
- samazinājies neplānoto kontroļu skaits – 71 (2011.gadā – 123, 2012. gadā – 93).

Lai nodrošinātu uzraudzību farmācijas jomā un to, ka patērētāji saņem drošas, efektīvas un kvalitatīvas zāles, Inspekcija 2013.gadā veikusi 870 kontroles, t.sk. 644 plānveida kontroles (no tām 27 kontrolēs papildus izskatīta informācija pēc saņemtā iesnieguma un 18 kontrolēs zāļu kvalitātes kontrolei izņemti zāļu paraugi). Lai pārbaudītu saņemtajos iesniegumos, t.sk. valsts institūciju iesniegumos minēto informāciju, veiktas 44 kontroles, vienā no tām izņemti zāļu paraugi zāļu kvalitātes kontrolei. Tika veiktas 182 priekšlikumu izpildes kontroles gan farmaceitiskās darbības uzņēmumos, gan izvērtējot iesniegto informāciju par konstatēto trūkumu novēršanu. Visos zāļu izplatīšanas posmos, kā arī masu informācijas līdzekļos Inspekcijas uzraudzības objektos, kas saistīti ar zāļu reklāmu, tika veiktas 260 zāļu reklāmas izplatīšanas kontroles. Zāļu kvalitātes monitoringa ietvaros zāļu kvalitātes kontrolei no zāļu lieltirgotavām izņemti 52 zāļu paraugi.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Farmaceutiskās, veterinārfarmaceutiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole	Plānveida kontroļu skaits	581	632	644
Pārbaudīto zāļu skaits	Zāļu paraugi	44	40	52
Veikto pārbažu īpatsvars pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma	Pārbažu skaits	100% (93)	100%	100% (71)
Kvalitātes kontrolei izņemto zāļu skaits	Zāļu paraugi	42	40	49
Izskatīto ziņojumu īpatsvars, kas saņemti zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēmā (Rapid Alert)	Izskatīto ziņojumu īpatsvars	100% (173)	100%	100% (212)

7.tabula. 5.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

2.5.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

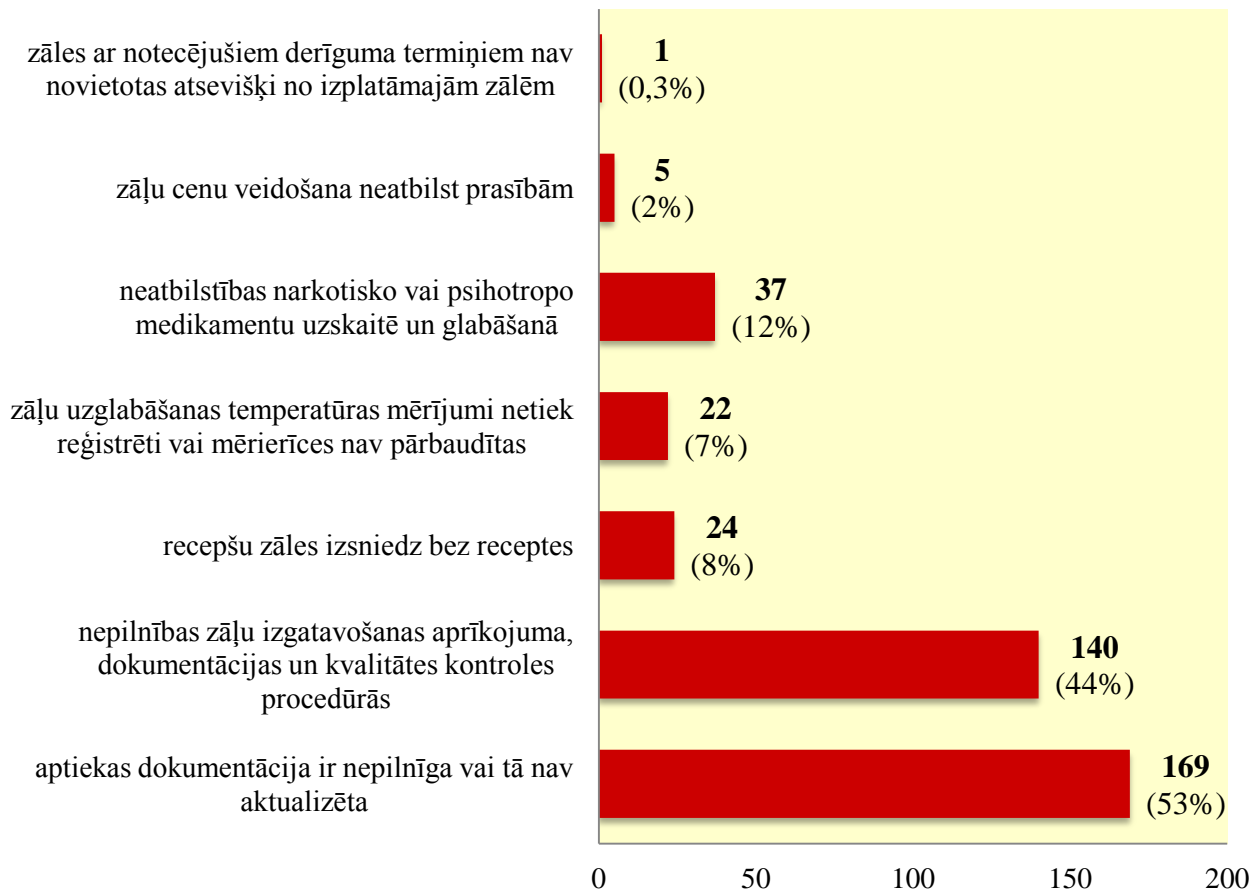
Veicot aptieku uzraudzību, īpašu vērību pievērst aptieku pieejamības nodrošināšanai un farmaceitiskās aprūpes kvalitātei

Aptieku pieejamība ir nepieciešama sabiedrībai kopumā un nozīmē ne tikai iespēju iegādāties aptiekā nepieciešamos medikamentus, bet arī ērtu iekļūšanu un pārvietošanos aptiekā, kā arī iespēju konsultēties ar farmaceitu. Tāpēc arī 2013.gadā aptieku vides pieejamības uzraudzība bija viena no Inspekcijas prioritātēm. Veicot aptieku un to filiāļu kontroli atbilstoši uzraudzības programmā apstiprinātajam biežumam un apjomam, vienlaikus ar zāļu aprites uzraudzību tika vērtēta arī aptiekas vides pieejamība. 2013.gadā izteikti 88 brīdinājumi saistībā ar vides pieejamības neatbilstību novēršanu.

No uzraudzībā esošajām 886 vispārējā jeb atvērtā tipa aptiekām un aptieku filiālēm vides pieejamība kontrolēta 796 (90%) aptiekās un aptieku filiālēs. No kontrolētajām aptiekām un aptieku filiālēm vides pieejamība līdz šim nav nodrošināta 68 (8%) aptiekās (nav beidzies brīdinājumā noteiktais neatbilstību novēršanas termiņš vai tas pagarināts objektīvu iemeslu dēļ).

Uzraugot farmaceitisko darbību aptiekās, visbiežāk konstatēts, ka aptiekas darbam nepieciešamā dokumentācija ir nepilnīga vai tā nav aktualizēta, ka aptiekas nepilda speciālās darbības nosacījumu „zāļu gatavošana aptiekā” vai ir nepilnības zāļu izgatavošanas aprīkojuma, dokumentācijas un kvalitātes kontroles procedūrās. Joprojām tiek konstatēti pārkāpumi recepšu zāļu izsniegšanā bez receptes un psihotropo zāļu uzskaitē un glabāšanā. (Skatīt 7.attēlu.)

Veicot kontroles zāļu lieltirgotavās, īpaša uzmanība tika pievērsta Latvijā neregistrētu zāļu izplatīšanas uzraudzībai. Zāļu lieltirgotavās biežāk konstatē neatbilstību paralēlā importa procedūras neievērošanā un lieltirgotavas mājaslapas nepilnības, lai nodrošinātu informāciju sabiedrībai par izplatāmajām zālēm un to cenām.

7.attēls. Aptiekās biežāk konstatētās normatīvo aktu prasību neatbilstības 2013.gadā.

Nodrošināt kompensējamo zāļu izplatīšanas un pieejamības uzraudzību

Inspekcija kompensējamo zāļu izplatīšanas uzraudzību veic visās plānveida kontrolēs aptiekās un zāļu lieltirgotavās, kā arī kontrolēs pēc saņemtās informācijas. Izlases kārtībā kontrolē kompensējamo zāļu cenu, līdzmaksājumu un īpašo recepšu aizpildīšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Inspekcija saņēma un izskatīja iesniegumus par kompensējamo zāļu neesamību. Lai veiktu saņemtās informācijas pārbaudi, Inspekcija noskaidroja informāciju par zāļu pieejamību lieltirgotavās un kompensējamo zāļu neesamības gadījumā nosūtīja vēstules NVD lēmuma pieņemšanai par references zāļu svītrotāšanu no kompensējamo zāļu saraksta. 2013.gadā tika noskaidrota informācija par 43 kompensējamo zāļu neesamību. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir būtiski samazinājies konstatēto pārkāpumu skaits saistībā ar kompensējamo zāļu cenu neievērošanu.

Veikt narkotisko un psihotropo zāļu aprites uzraudzību visos 2013.gadā kontrolējamajos farmaceitiskās darbības uzņēmumos

Narkotisko un psihotropo zāļu aprites uzraudzība tiek veikta visās plānveida kontrolēs, no kurām 37 aptiekās konstatēti pārkāpumi: netiek veikti savlaicīgi ieraksti uzskaites žurnālā par narkotisko vai psihotropo medikamentu apriti, vai nav pilnīgi nodrošināta normatīvajos aktos noteiktās prasības šo medikamentu glabāšanā.

2.6. Paaugstināta riska objektu kontrole

2.6.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

Šī darbības virziena kopīgais noteiktais darbības rezultāts: pieaug paaugstināta riska objektu īpatsvars, kur ievērotas higiēnas un epidemioloģiskās drošības prasības. Rezultatīvais rādītājs inspekciju ar ievērotām normatīvo aktu prasībām plānotais īpatsvars noteikts 69%, faktiski pārskata periodā tas sasniedza 76%.

Atbilstoši Inspekcijas 2013.gada uzraudzības darba plānam ieplānotais kontroļu skaits 3173, pārskata periodā veiktas 2543 plānveida kontroles, kas ir par 20% mazāk nekā plānots. Tas skaidrojams ar nepieciešamību veikt vairāk kontroļu saistībā ar grupveida saslimšanas gadījumiem ar tuberkulozi un citām diagnozēm un samērā apjomīgu iedzīvotāju iesniegumu skaitu izskatīšanu.

Lai nodrošinātu valsts uzraudzību un kontroli paaugstināta riska objektos, Inspekcija 2013.gadā veikusi 2543 plānveida kontroles un 228 kontroles pēc informācijas vai pieprasījuma saņemšanas (iedzīvotāju, juridisku personu iesniegumiem, citu iestāžu informācijas), papildus veiktas 816 priekšlikumu izpildes kontroles, kuru rezultātā laicīgi tika novērsti plānveida kontrolēs konstatētie normatīvo aktu prasību pārkāpumi.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2011.gadā	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Paaugstināta riska objektu kontroles	Plānveida kontroļu skaits	3415	3043	3173	2543
Pārbaudes pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma.	Pārbaužu skaits	100% (107)	100% (177)	100%	100% (228)

8.tabula. 6.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

2.6.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

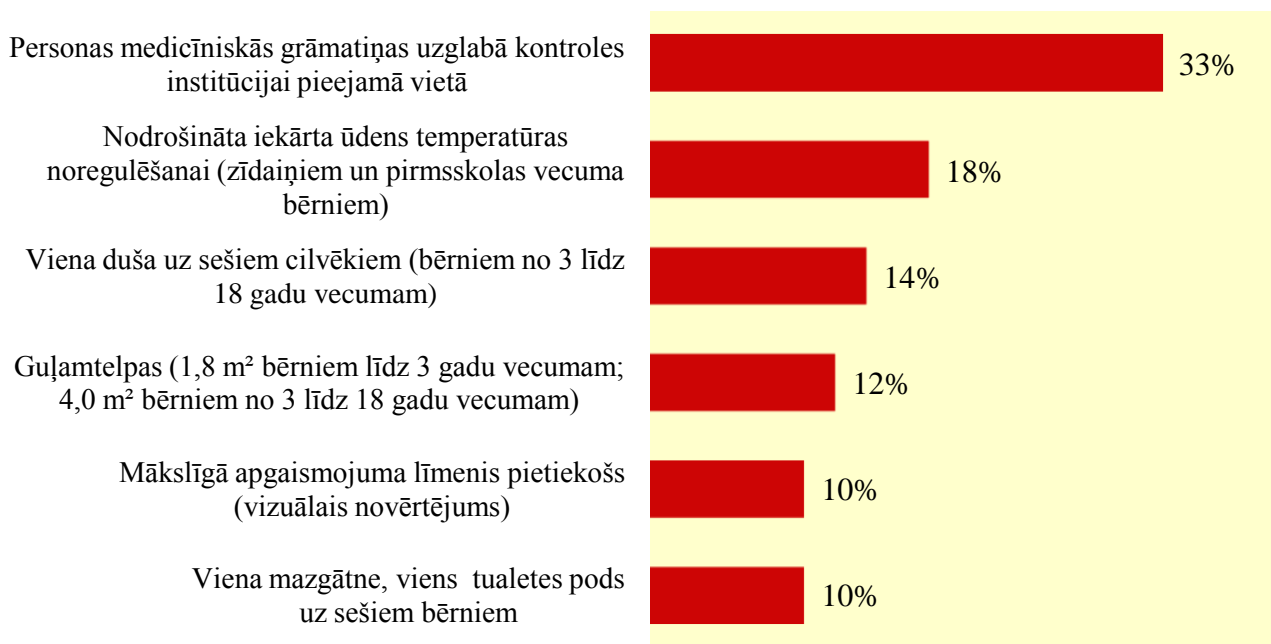
Sociālās aprūpes iestāžu kontrole:

- ✓ *visu bērnu sociālās aprūpes iestāžu kontrole, ievērojot politikas plānošanā izvirzīto bērnu veselības aizsardzības prioritāti.*

Prioritātes ietvaros kontroles veiktas visās bērnu sociālās aprūpes iestādēs, kā arī pieaugušo sociālās aprūpes iestādēs, ievērojot noteiktu reglamentējošo prasību spēkā stāšanos 2013.gadā, un saņemot informāciju par neapmierinošu veselības aprūpi.

Inspekcija veica 118 plānveida kontroles SAI, t.sk. 45 plānveida kontroles bērnu SAI un 78 plānveida kontroles pieaugušo SAI. 2013.gadā neatbilstības normatīvo aktu prasībām tika konstatētas 60 iestādēs jeb 77% pieaugušo SAI (2012.g. – 58%) un 28 jeb 62% bērnu SAI (2012.g. – 64%). Salīdzinājumā ar 2012.gadu pieauga plānveida kontroļu īpatsvars ar neatbilstībām pieaugušo SAI, bet par 2% samazinājies bērnu SAI.

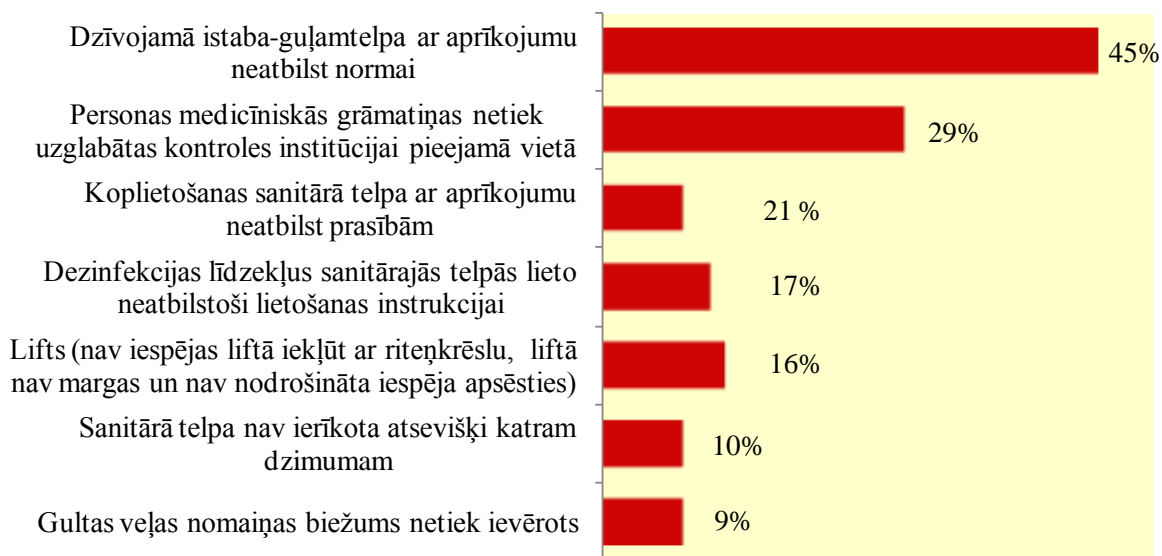
Analizējot konstatētās neatbilstības, kā pozitīvu tendenci bērnu SAI uzraudzībā var atzīmēt, ka viena veida neatbilstība bija konstatēta 6 reizes tikai vienā bērnu SAI, pārējos vidēji četras reizes. Vienīgi vienai prasībai (*Personas medicīniskās grāmatīņas uzglabā kontroles institūcijai pieejamā vietā*) ir liels neatbilstību līmenis (33%) - 14 institūcijās.

8.attēls. Biežāk konstatēto prasību neatbilstību īpatsvars bērnu sociālās aprūpes iestādēs 2013.gadā.

✓ ***pieaugušo sociālās aprūpes iestāžu kontrole, kurās tika konstatētas neatbilstības higiēnas prasību izpildē***

Visbiežāk konstatēts, ka netiek ievērota iemītniekam paredzētā minimālā platība dzīvojamā – guļamtelpā 45% gadījumos no 80 prasības veiktajām kontrolēm. Salīdzinājumā ar 2012.gadu (7%). 2013.gadā neatbilstību apmērs palielinājies vairākas reizes. Skaidrojums – stājās spēkā stingrākas prasības pieaugušo SAI dzīvojamo – guļamtelpu platībai.

9.attēls. Biežāk konstatēto neatbilstību īpatsvars pieaugušo sociālās aprūpes iestādēs (veiktajās 78 pieaugušo SAI un 6 struktūrvienībās plānveida kontrolēs).

Pirmskolas, vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu kontrole, ievērojot politikas plānošanā izvirzīto bērnu veselības aizsardzības prioritāti un ievērojot 09.11.2011. MK rīkojumu Nr.592 "Par Izglītības iestāžu uzraudzības un kontroles pasākumu samazināšanas plānu"

2013.gada plāns izpildīts par 94%. Nav veiktas 48 plānotās kontroles jeb 6% no plānotā. Inspekcija veica 704 plānveida kontroles pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk – PII), neatbilstības normatīvo aktu prasībām konstatētas 324 plānveida kontrolēs, jeb 46% no veiktā plānveida kontroļu skaita. 2012.gadā veiktas 709 plānveida kontroles PII, no kurām 324 (46%) tika konstatētas neatbilstības. Salīdzinājumā ar 2012.gadu plānveida kontroļu īpatsvars ar neatbilstībām paliek tādā pašā līmenī.

2013.gadā kontroles tika veiktas arī izglītības iestāžu struktūrvienībās, kas sniedz PII pakalpojumus. Plānveida kontroles veiktas 205 PII struktūrvienībās, t.sk. neatbilstības konstatētas 89 struktūrvienībās (43%).

Salīdzinot ar 2012.gadu, jākonstatē, ka PII no biežāk konstatētajām neatbilstībām atkārtoti augsts neatbilstību līmenis saglabāties tikai vienai no prasībām – nepietiekošs mākslīgā apgaismojuma līmenis telpās. Pārējās neatbilstības: neatbilstoša telpu mitrā uzkopšana, nav ierīkota pārklājama smilšu kaste vai smiltis netiek nomainītas reizi gadā, neatbilstības dezinfekcijas līdzekļus izmantošanā un uzglabāšanā – 2013.gadā atkārtojas nenozīmīgi (skatīt 10.attēlu).

10.attēls. Biežāk konstatētas neatbilstību īpatsvars pirmsskolas izglītības iestādēs (veiktajās 704 PII un 205 struktūrvienību plānveida kontrolēs) 2013. gadā.

2013.gadā Inspekcija veica 929 plānveida kontroles vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs. Neatbilstības normatīvo aktu prasībām konstatētas 471 plānveida kontrolē jeb 51% no

plānveida kontroļu skaita. Salīdzinājumā ar 2012.gadu nedaudz samazinājies plānveida kontroļu skaits un tikai par 2% samazinājies plānveida kontroļu īpatsvars ar neatbilstībām.

Salīdzinājumā ar 2012.gadu tekošajā atskaites periodā – 2013.gadā atkārtoti kā biežāk konstatētās neatbilstības jāatzīmē: nepietiekošs mākslīgā apgaismojuma līmenis, t.sk. uz tāfeles, telpas un iekārtas netika uzturētas tīras un darba kārtībā. Pārējās neatbilstības, kas biežāk tika konstatētas 2012.gadā (tualetes telpas nebija nodrošinātas ar tualetes papīru, ziepēm un roku žāvēšanas vai susināšanas līdzekļiem, neatbilstības dezinfekcijas līdzekļu izmantošanā un uzglabāšanā) – 2013.gadā nav konstatētas.

11.attēls. Biežāk konstatēto prasību neatbilstību īpatsvars no faktiski kontrolēto prasību skaita vispārējās izglītības iestādēs 2013.gadā.

2013.gadā, veicot plānveida kontroles izglītības iestādēs, tika pārbaudīta prasību ievērošana internātos (skolās un internātskolās). Kopumā pārbaudīti 156 internāti (struktūrvienības), kur 8 (5%) struktūrvienībās konstatētas normatīvo aktu prasību neatbilstības internātiem. (Skatīt 9.tabulu.)

Prasības teksts	Neatbilstības konstatēšanas gadījumu skaits	Neatbilstību īpatsvars, %
Internāta telpas un to iekārtas ir tīras un darba kārtībā	6	4
Ierīkotas tualetes atsevišķi meitenēm un zēniem (ja internātā ir vairāk par sešām meitenēm un sešiem zēniem) ar roku mazgātņi un dušas ierīci	4	3
Guļamtelpās ir gultas, nodrošināta iespēja glabāt virsdrēbes, veļu, personīgās lietas	3	2
Tualetes uzkopšanas inventāru uzglabā atsevišķi, neizmanto citās telpās	3	3

9.tabula. Biežāk konstatētās normatīvo aktu prasību neatbilstības internātos.

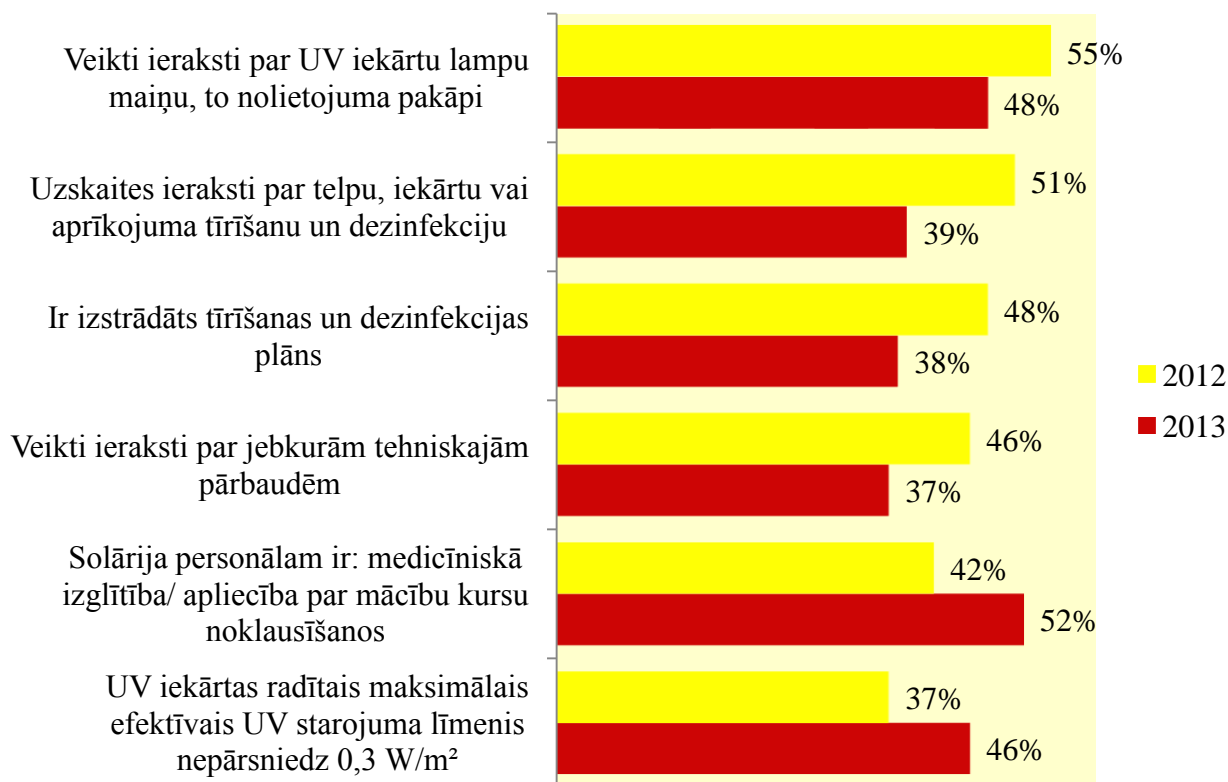
Pretepidēmijas pasākumu veikšanas uzraudzība organizētajos kolektīvos, ja kolektīvu loceklim ir apstiprināts tuberkulozes saslimšanas gadījums

2013.gadā tika veikta SPKC ziņojumu apkopošana par saslimšanas gadījumiem ar tuberkulozi. Kopumā tika saņemti 64 ziņojumi (par 55 objektiem) par tuberkulozes saslimšanas gadījumiem personām, kuras uzturas organizētos kolektīvos (izglītības iestādēs, sociālās aprūpes centros, dienesta viesnīcās). 28 ziņojumu gadījumā sekoja kontrole attiecīgajā paaugstināta riska objektā. 15 ziņojumu gadījumā situācija tika precizēta, sazinoties ar attiecīgo objektu – 12 gadījumos ar paaugstināta riska objektiem, 3 gadījumos ar ārstniecības iestādēm. 2013.gadā izskatīti 10 personu piespiedu izolēšanas pieprasījumi bīstamu infekcijas slimību gadījumos (Tbc) un pieņemti attiecīgi lēmumi, kas ir vairāk nekā 2012.gadā (4 pieprasījumi).

Solāriju studiju kontrole, ievērojot, ka prasības stājās spēkā nesen un nepieciešams pārliecināties par iepriekš uzdoto pasākumu izpildi

2013.gadā veiktas 118 plānveida kontroles, no tām 41 plānveida kontrole veikta solāriju studijās, bet 77 plānveida kontroles veiktas citos objektos, kur kosmētiskā iedeguma iegūšanas pakalpojums tiek piedāvāts kā blakus pakalpojums (piemēram, skaistumkopšanas salonos, sporta klubos). Plānveida kontroles laikā 93 gadījumos (79%) tika konstatētas dažādas neatbilstības normatīvo aktu prasībām, t.sk. 34 plānveida kontrolēs solāriju studijās un 59 plānveida kontrolēs citos objektos.

Kopumā 2013.gadā tika veiktas 144 priekšlikumu izpildes kontroles solārijos, lai pārliecinātos par kontrolē uzdoto veicamo pasākumu izpildi konstatēto pārkāpumu novēršanā. 60 iestādēs (67%) konstatētie pārkāpumi tika novērsti, kas par 11% mazāk nekā 2012.gadā, bet 29 iestādēs (33%) konstatētas atkārtotas neatbilstības.

12.attēls. Biežāk konstatētās neatbilstības % pēc plānveida kontroļu rezultātiem objektos, kuros sniedz solārija pakalpojumus, 2012. un 2013.gadā.

Salīdzinot ar 2012.gadu, 2013.gadā par 10% pieaugušas neatbilstības saistībā ar solārija personāla apliecību par mācību kursu noklausīšanos (nav apliecība vai beidzies tās termiņš) un ultravioletā (turpmāk – UV) starojuma līmeņa pārsniegumiem (par 9% vairāk).

2013.gadā 14 objektos tika organizēti UV iekārtu radītā maksimālā efektīvā UV starojuma līmeņa mērījumi, kurus veica Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR speciālisti. Visos gadījumos UV starojuma iekārtas radītais maksimālais efektīvais UV starojuma līmenis pārsniedza $0,3 \text{ W/m}^2$. Tika pieņemti 7 lēmumi par nedroša solārija pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu, izteikti 7 brīdinājumi par piespiedu soda naudas piemērošanu un pieņemti 3 izpildrīkojumi par piespiedu naudas piemērošanu.

Legionelozes profilakses un ierobežošanas pasākumi Inspekcijas uzraudzības objektos, it īpaši objektos, kur iespējams lielāks inficēšanās risks (piem., baseini, SPA centri u.t.t.).

Informācija par legionelozes profilakses un ierobežošanas pasākumiem 2013.gadā nav iegūta. Tomēr Inspekcija veica kontroles uzraudzības objektos, kuros pastāv lielāks legionellu saturoša ūdens aerosola veidošanās risks: 16 plānveida kontroles publiskās lietošanas peldbaseinos un 47 plānveida kontroli citos objektos, kuros ir peldbaseini, t.sk. 31 plānveida kontroles izglītības iestāžu peldbaseinos, 10 plānveida kontroles sporta klubu un atpūtas centru peldbaseinos, 6 ārstniecības iestādēs. Plānveida kontroles laikā 22 gadījumos (35%) tika konstatētas dažādas neatbilstības normatīvo aktu prasībām, t.sk. 9 plānveida kontrolēs publiskās lietošanas peldbaseinos un 13 plānveida kontrolēs citos objektos, kuros ir peldbaseini.

2013.gadā saņemti 36 ziņojumi par grupveida saslimšanas gadījumiem paaugstināta riska objektos (SAI, PII, izglītības iestādēs, u.c). un pēc nepieciešamības ziņojumos minētajos objektos veiktas kontroles. Ziņojumos saņemtā informācija saņemta par šādām saslimšanām: salmoneloze, rotavīrusu enterīts, norovīruss, akūta zarnu infekcija, gastroenterīts, serozais meningīts.

2013.gadā Inspekcija saņēma 226 iesniegumus sabiedrības veselības jomā, Inspekcijas kompetencei atbilst 156 iesniegumi, no tiem pamatoti bija 65 iesniegumi. Vislielākais iesniegumu skaits 2013.gadā saņemti: 69 par higiēnas prasību neievērošanu Inspekcijas uzraudzības objektos, četrus iesniegumus par pedikulozi, 12 par grauzēju, insektu esamību dzīvojamās telpās un apdzīvotās teritorijās, 32 iesniegumi par dezinfekcijas, dezinsekcijas, deratizācijas pakalpojumu sniegšanas kārtības neievērošanu dzīvojamās telpās un apdzīvotās teritorijās, 28 par nelabvēlīgajiem sadzīves apstākļiem ieslodzījumu vietās un 11 iesniegumi par jautājumiem, kuru izskatīšanai nav normatīvo aktu vai par objektiem, kuri nav Inspekcijas uzraudzībā.

2.7. Iedzīvotāju veselību ietekmējošo faktoru uzraudzība

2.7.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

2013.gadā bija plānots sasniegt vismaz 70% iedzīvotāju īpatsvara, kuri saņem drošu un kvalitatīvu dzeramo ūdeni, un pārskata periodā šis īpatsvars ir sasniegts 81% apmērā.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Plānveida kontroles publiskās dzeramā ūdens apgādes uzņēmumos	Plānveida kontroļu skaits	997	735	670
Plānveida kontroles peldvietās	Plānveida kontroļu skaits	45	55	56
Fizisko un juridisko personu sūdzību un iesniegumu izskatīšana par akustisko vai vides troksni, vibrāciju, elektromagnētisko lauku	Izskatīto iesniegumu skaits	85	100%	100% (104)
Dzeramā ūdens monitoringa nodrošināšana.	Laboratoriski testēto paraugu skaits	221	214	214
Peldvietu ūdens monitoringa nodrošināšana.	Laboratoriski testēto paraugu skaits	236	255	255

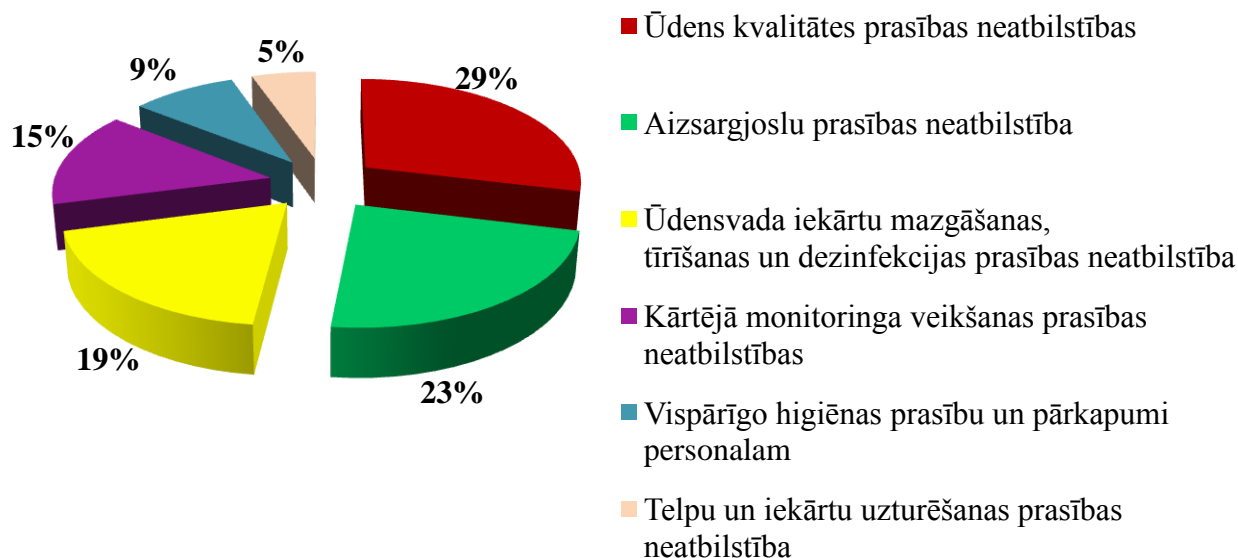
10.tabula. 7.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

2.7.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Ūdensapgādes sistēmu kontrole, ievērojot īpašo normu piešķiruma beigu termiņus 2013.gadā un iepriekšējā periodā kontrolēs konstatētās dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstības, t.sk. neatbilstības auditmonitoringa ietvaros

2013.gadā Inspekcija veica 670 plānveida kontroles publiskajos dzeramā ūdens apgādes (turpmāk – ŪAS) objektos, kas ir 91% no plānotā apjoma. Plānveida kontroles gaitā no visām kontrolētajām 293 ŪAS (43,7%) pilnībā atbilst normatīvu prasībām, bet 369 (55,1%) ŪAS atbilst normatīvu prasībām, tomēr konstatētas neatbilstības atsevišķu prasību izpildē. Savukārt, 8 ūdensapgādes sistēmas, jeb 1,2%, tika atzītas par noteikumu prasību neatbilstošām (konstatēto neatbilstību struktūru skatīt 10.attēlā). Jāpiebilst, ka pārsvarā vienā ŪAS tika konstatētas vairākas (no 2 līdz 12) neatbilstības un tikai 24% ŪAS ar neatbilstībām konstatētas pa vienai neatbilstībai. 2013.gadā Inspekcija veica 81 priekšlikumu izpildes kontroli, pēc kurām 61 ūdensapgādes sistēma atzīta par pilnībā atbilstošu un 20 objekti atbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām, tomēr konstatētas neatbilstības atsevišķu prasību izpildē.

2013.gadā saņemti 32 iesniegumi no iedzīvotājiem par neapmierinošu dzeramā ūdens kvalitāti. No tiem 12 tika atzīti par pamatotiem. Tika veiktas 28 kontroles un paņemti 43 ūdens paraugi. Visbiežāk konstatētas neatbilstības smaržas, garšas, dzelzs un duļķainības rādītājiem.

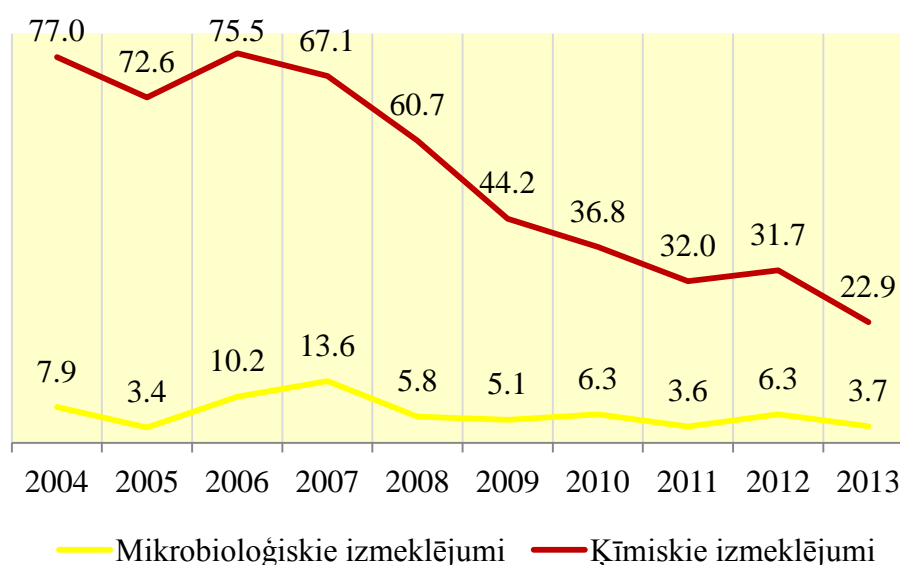

13.attēls. Sadalījums % pa neatbilstību grupām.

2013.gadā izsniegti 43 atzinumi par dzeramā ūdens īpašas normas piemērošanu un aptver 53 ŪAS. Uz 2013.gada 31.decembri spēkā esoši 142 atzinumi, kas nosaka īpašo normu 21% (183) no visām ŪAS, turklāt no tām 56 ŪAS īpašas normas ir piešķirtas trešo reizi.

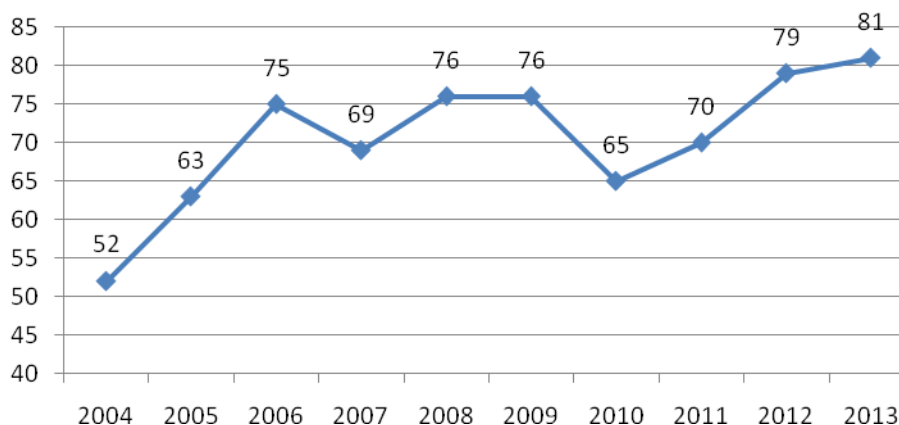
2013.gadā valsts dzeramā ūdens auditmonitoringa programmā tika ietverti 164 ūdensvadi ar piegādes apjomu virs 100 m³, no kuriem ņemti un laboratoriski izmeklēti 214 dzeramā ūdens paraugi. 22,9% paraugu neatbilst pēc ķīmiskajiem rādītājiem un 3,7% – pēc kopējiem mikrobioloģiskajiem rādītājiem. Salīdzinot ar 2012.gadu, vērojama dzeramā ūdens ķīmiskās un mikrobioloģiskās kvalitātes uzlabošanās. 2012.gadā šie rādītāji bija attiecīgi 31,7% un 6,3%.

Visbiežāk attiecībā uz ūdens ķīmiskajiem rādītājiem tiek konstatēta dzelzs saturs un ar to saistītā duļķainības neatbilstība. 2013.gadā dzelzs koncentrācijas un duļķainības rādītāju. Dzelzs saturs dzeramajā ūdenī ar katru gadu samazinās, galvenokārt ūdenssaimniecības attīstības projektu īstenošanas rezultātā, līdz ar to pieaug normatīviem atbilstošu paraugu skaits.

14.attēls. Dzeramā ūdens kvalitātes standartiem neatbilstošu paraugu īpatsvara dinamika pēc ķīmiskajiem un kopējiem mikrobioloģiskajiem rādītājiem 2004.-2013.gadā, %.

Apkopojot 2013.gada auditmonitoringa rezultātus, normatīviem atbilstošu dzeramo ūdeni no ŪAS saņem lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (81%). Kopš 2010.gada pieaug iedzīvotāju īpatsvars, kam piegādātais ūdens atbilst nekaitīguma un kvalitātes prasībām.

15.attēls. Iedzīvotāju īpatsvars, kam piegādā atbilstošas kvalitātes dzeramo ūdeni 2004.-2013.g., %.

Peldvietu kontrole un peldvietu īpašnieku informēšana par papildus prasībām informācijas sniegšanā iedzīvotājiem peldvietā saskaņā ar 2010.gada 6.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr. 608 "Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai" 30.punktu, kas stājas spēkā 2012. gada peld sezonā, un Eiropas Komisijas lēmumu par vienotiem simboliem peldvietu kvalitātes apzīmēšanai, kas ieviesti nacionālajā likumdošanā ar noteikumu grozījumiem

2013.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 51 valsts oficiāli atzīta peldvieta, kurā uzraudzības programmas ietvaros tika veiktas kontroles, kā arī veikts ūdens kvalitātes monitorings. 2013.gada peld sezonā Inspekcija kopā veikusi 64 peldvietu apsekojumus, lai izvērtētu, kā tiek ievērotas prasības, kas peldvietām izvirzītas MK noteikumos. Veiktas 56 peldvietu plānveida kontroles, ietverot katru no 51 oficiālās peldvietas. Atsevišķi reģioni bija iepļānojuši 2 plānveida kontroles sezonā. Mazāk kā iepriekšējā gadā veiktas kontroles priekšlikumu izpildes pārbaudei – 8 (2012. gadā – 17). Tas skaidrojams ar to, ka 2013.gadā bija mazāks skaits peldvietu, kurās plānveida kontrolē tika konstatēti pārkāpumi (26), pārkāpumi bija mazāk nozīmīgi, 3 gadījumos neatbilstības tika novērstas attālināti.

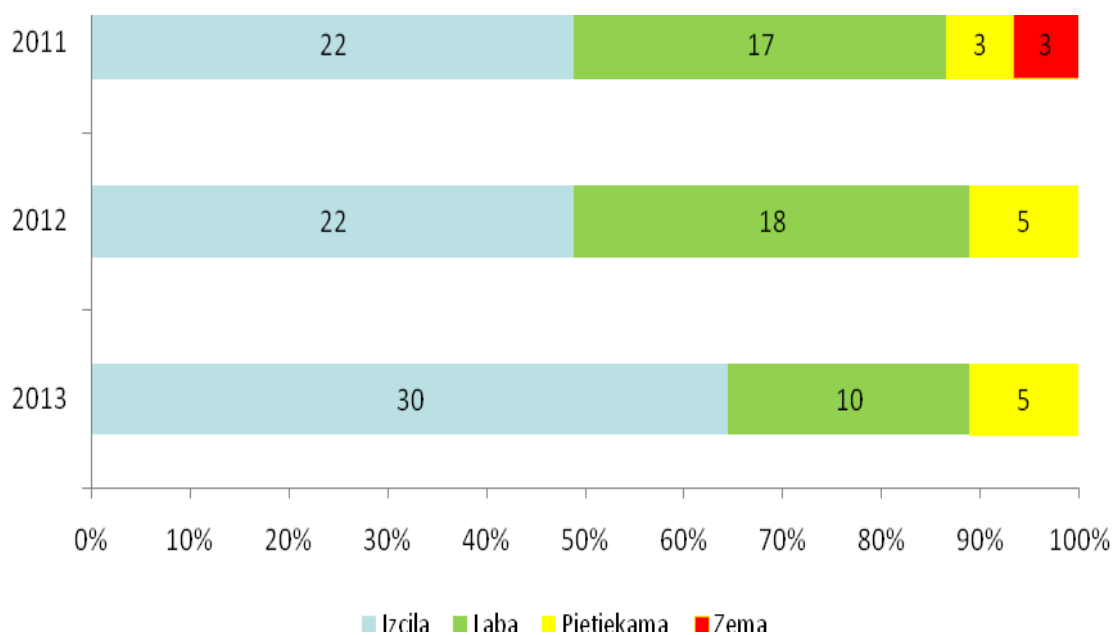
Arī kopējais neatbilstību skaits ir mazāks kā iepriekšējos gados, peldvietu apsaimniekotāji ir informētāki par normatīvo aktu prasībām. Vairāk kā puse (29) no visām peldvietām pēc veiktajām kontrolēm pilnībā atbilst normatīvos noteiktajām prasībām.

Visvairāk peldvietu apsaimniekotājiem tika norādītas nepilnības saistībā ar peldvietās izvietoto informāciju – 77% gadījumu no visiem pārkāpumiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, mazāk ir konstatēto pārkāpumu, kas saistīti ar peldvietu uzturēšanas un higiēnas prasību neievērošanu – 5 % no visiem pārkāpumiem (2011. gadā - 23 %, 2012. gadā – 7%).

Peld sezonā monitoringa programmas ietvaros tika paņemti 255 ūdens paraugi. Ieteikums nepeldēties mikrobioloģiskā piesārņojuma dēļ bija noteikts 1 reizi (Saulkrastu novada peldvietā Rūķīši).

Visu peldvietu ilglaicīgā kvalitāte pēc 2010.-2013.gada peld sezonu datiem atbilst obligātajām kvalitātes prasībām – vismaz pietiekamai kvalitātei. Nevienai no peldvietām netika noteikta zema kvalitāte. Kopumā peldvietu īpatsvars atbilstoši peldvietu kvalitātes ilgtermiņa

novērtējuma kategorijām ir – 67% izcila, 22% laba, 11% pietiekama. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, ūdens kvalitāte ir uzlabojusies.

16.attēls. Peldvietu ūdens ilglaicīgas kvalitātes dinamika 2011. – 2013. gads

Publiskie pakalpojumi

Kopumā 2013.gadā sagatavoti 8455 (2012.gadā – 8617) dažādi dokumenti (atzinumi, novērtējumi, nosacījumi, saskaņotas programmas) higiēnas novērtēšanas jomā. Salīdzinot ar 2010. un 2011.gadu, vērojama tendence samazināties par maksu izsniegto atzinumu īpatsvaram no 43,5% 2010.gadā līdz 31% visu sniegto pakalpojumu 2013.gadā. Līdz ar to samazinās Inspekcijas pašu ieņēmumi, lai gan kopējais sniegto pakalpojumu skaits būtiski nesamazinās. Pašu ieņēmumu apjoma samazinājums lielā mērā ir saistāms ar 2011.gadā veiktajiem grozījumiem Inspekcijas sniegto publisko maksas pakalpojumu cenrādī, nosakot, ka no apjoma viedokļa lielākajai publisko pakalpojumu grupai – atzinumi par objekta gatavību ekspluatācijā – tiek daļēji noteikts bezmaksas atzinuma statuss, kas attiecināms uz atzinumiem, kuru izsniegšanas obligātumu nosaka MK (sabiedriski nozīmīgas būves, ja šāds atzinums tiek pieprasīts būvēm, kurām līdz 01.08.2009. izsniegts Sabiedrības veselības aģentūras higiēnas uzdevums projektēšanai).

Inspekcijas ERAF projekta „Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1.posms” ietvaros izstrādātais e-pakalpojums „Pieteikums Veselības inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai” nodrošinās iespēju juridiskām un fiziskām personām elektroniski iesniegt Inspekcijai pieteikumu praktiski visu publisko pakalpojumu saņemšanai.

Iesniedzot savu pieteikumu / iesniegumu Inspekcijai, klientiem ir iespēja izvēlēties atbildes saņemšanas veidu: portālā www.latvija.lv; savā e-pastā; pa pastu (uz norādīto adresi); personīgi ierodoties Inspekcijā un saņemt atbildi uz vietas; iespēja norādīt, ka atbilde nav nepieciešama.

2.8. Kontrole ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecības, kosmētikas līdzekļu drošuma jomā

2.8.1. Rezultatīvo rādītāju izpilde

Noteiktais astotā virziena rezultatīvais rādītājs – veikta normatīvo aktu prasību izpilde uzņēmumos, kas nodarbojas ar ķīmisko vielu, ķīmisko produktu un kosmētikas līdzekļu izvietojumu Latvijā tirgū (inspekciju skaits) – nosaka 500 kontroles gada laikā. 2013.gadā veiktas 445 kontroles, kas ir par 11% mazāk. Kontrolu skaita samazināšanos uzņēmumos ietekmē divi faktori. Pirmkārt, palielinās to uzņēmumu skaits, kas tirgū piedāvā gan kosmētikas līdzekļus, gan ķīmiskos maisījumus. Līdz ar to vienā uzņēmumā notiek divu uzraudzības jomu kontrole un tas pildzina kontroles ilgumu vienā šāda veida uzņēmumā. Otrkārt, Inspekcija saskaņā ar noteiktajām prioritātēm veic lielāku skaitu kosmētikas līdzekļu lietu un ķīmisko vielu reģistrācijas lietu kontroles. Uzņēmumi bieži pirmās kontroles reizē nevar uzrādīt visu nepieciešamo informāciju (piemēram, pilnu kosmētikas līdzekļa lietu varēja uzrādīt tikai 3 uzņēmumi) un vienas lietas kontrole tiek veikta divās dienās.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2011.gadā	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Normatīvo aktu prasību ievērošanas kontrole un uzraudzība ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu tirdzniecībā un kosmētikas līdzekļu drošuma jomā Latvijas Republikas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības objektos (uzņēmumos), t.sk.:					
Ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecībā	plānveida kontroļu skaits ķīmisko vielu/ maisījumu tirdzniecības uzņēmumos	265	249	170	182
	kontrolēto ķīmisko produktu skaits	1631	1272	1100	873
Kosmētikas līdzekļu drošuma jomā	plānveida kontroļu skaits kosmētikas līdzekļu tirdzniecības uzņēmumos	265	257	170	168
	kontrolēto kosmētikas līdzekļu skaits	1474	1289	1100	830

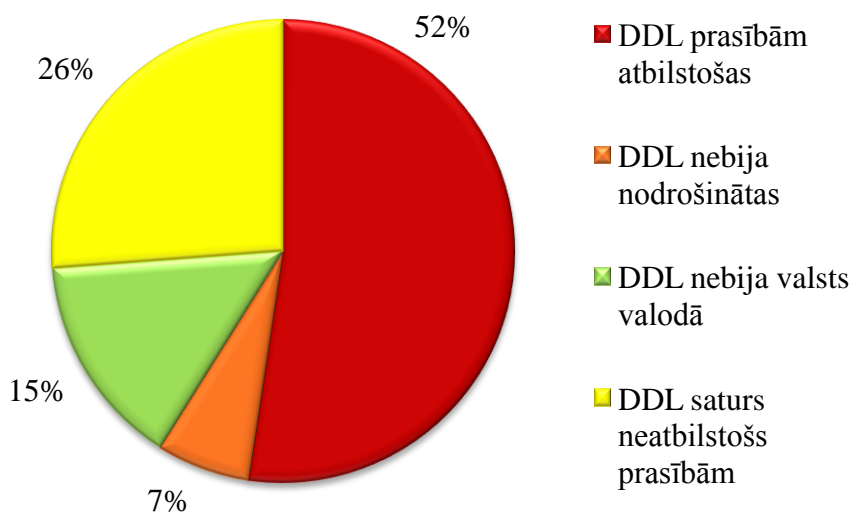
11.tabula. 8.darbības virziena rezultatīvie rādītāji.

2.8.2. Uzraudzības prioritātes 2013.gadā

Kontroles ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecībā – REACH regulā noteikto prasību un Klasificēšanas, marķēšanas regulas prasību kontrole

Lai uzraudzītu, kā tiek īstenotas REACH regulā noteiktās prasības „nav datu, nav tirgus” un Klasificēšanas, marķēšanas regulas prasības. 2013.gadā veiktas 182 plānveida kontroles, visās kontrolēs kopumā pārbaudīti 888 ķīmiskie maisījumi un ķīmiskās vielas. Inspekcija piedalījās Eiropas ķīmisko vielu aģentūras (ECHA) Foruma organizētajā REACH-EN-FORCE-3

uzraudzības projektā, kura mērķis ir ķīmisko vielu / ķīmisko maisījumu ražotājiem, importētājiem un vienīgajiem pārstāvjiem REACH regulā noteikto reģistrācijas pienākumu izpildes kontrole. Projekta laikā kontrolētās ķīmiskās vielas bija reģistrētas saskaņā ar REACH regulas prasībām. Taču daudzi uzņēmumi, kuri importē vielas, pirmās kontroles laikā nevarēja uzrādīt ticamus pierādījumus, ka to importētām vielām ir nominēti vienīgie pārstāvji citās Eiropas Savienības dalībvalstīs un līdz ar to Latvijas uzņēmumam nav jāveic šo vielu reģistrācija. Ķīmisko vielu importētāji arī nebija aktualizējuši informāciju par importētajiem apjomiem un uzņēmumu. Latvijā reģistrētais vienīgais pārstāvis vairākiem trešo valstu uzņēmumiem nevarēja uzrādīt informāciju par kontrolēto vielu importa apjomiem Eiropas Savienībā un uzņēmumiem, kas saņem vielas no konkrētajiem trešo valstu ražotājiem. Šis uzņēmums arī nevarēja uzrādīt dokumentus, kas apliecinātu deleģējumu vienīgā pārstāvja pienākumiem. Vēl joprojām tirgū var konstatēt ķīmiskos maisījumus, kas ir neatbilstoši klasificēti, taču neatbilstības īpatsvars ir nebūtisks (0,4%).

17.attēls. REACH regulā noteikto prasību informācijas nodošanai ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu izplatīšanas ķēdē prasību izpilde 2013.gadā (DDL – drošības datu lapas).

Vienpadsmit uzņēmumi nebija izpildījuši REACH regulā noteiktos pienākumus nodot informāciju par ķīmisko vielu vai ķīmisko maisījumu bīstamību un pasākumiem veselības risku samazināšanai saviem klientiem – profesionālajiem lietotājiem; uzņēmuma tirgū piedāvātajām bīstamajām ķīmiskajām vielām un bīstamajiem ķīmiskajiem maisījumiem nebija nodrošinātas drošības datu lapas – informācijas nesējs par riskiem un to samazināšanas pasākumiem, 25 uzņēmumos drošības datu lapās esošā informācija nebija pieejama valsts valodā, 44 uzņēmumos – drošības datu lapu saturs neatbilda prasībām. Salīdzinot ar 2012.gadu situācija ir nedaudz uzlabojusies.

Ķīmisko vielu vai ķīmisko maisījumu izplatīšanas apturēšana 2013.gadā piemērota piecos vairumtirdzniecības un četros mazumtirdzniecības uzņēmumos (apturēta 24 ķīmisko maisījumu izplatīšana). Iemesli preču izplatīšanas apturēšanai bija šādi:

- neatbilstības marķējumā bīstamiem ķīmiskiem maisījumiem (nav etiķetes valsts valodā, etiķetē nav norādīti iedarbības raksturojumi, drošības prasības, bīstamības simboli, to paskaidrojumi);

- bīstamiem ķīmiskiem maisījumiem nav pieejamas drošības datu lapas vai tās nav latviešu valodā.

Vienā ķīmisko maisījumu izplatīšanas uzņēmumā uzdota viena ķīmiskā maisījuma (grila šķidrums) atsauksana no izplatīšanas tīkla, pamatojoties uz saņemtajiem testēšanas rezultātiem – maisījums netika klasificēts un attiecīgi arī marķēts atbilstoši reālajam metanola saturam produktā.

Kontroles specifisko prasību un ierobežojumu noteiktai ķīmisko maisījumu grupai

Lai īstenotu Eiropas Savienības mērķi samazināt nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēka veselību, ko var radīt noteiktu ķīmisko maisījumu grupas, 2013.gadā veiktas kontroles specifisko prasību un ierobežojumu noteiktai ķīmisko maisījumu grupai:

- biocīdu kontroles Latvijas tirgū ar mērķi nodrošināt tirgus uzraudzību biocīdu tirdzniecības jomā atbilstoši Latvijas Republikas MK 27.08.2013. noteikumu Nr.628 “Prasības attiecībā uz darbībām ar biocīdiem” prasībām un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu prasībām, t.sk. kontrolēja Eiropas Savienības izvirzīto prasību ievērošanu attiecībā uz aktīvo vielu aizliegumiem biocīdos un darbībām ar tiem un prasības attiecībā uz biocīdu un aktīvo vielu reģistrāciju vai lietošanas atļauju saņemšanu, kā arī atļauju saņemšanu Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā (turpmāk – LVĢMC) savstarpējās atzīšanas procesā;
- mazgāšanas līdzekļu kontroles ar mērķi nodrošināt tirgus uzraudzību tirdzniecības jomā atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr.648/2004 par mazgāšanas līdzekļiem prasībām un Latvijas Republikas MK 07.07.2009. noteikumu Nr.748 „Noteikumi par fosfātus saturošu veļas mazgāšanas līdzekļu tirdzniecības ierobežojumiem” prasībām, lai nodrošinātu, ka tirgū netiek laisti prasībām neatbilstoši ķīmiskie maisījumi;
- gaistošo organisko savienojumu (turpmāk – GOS) saturošo maisījumu kontroles Latvijas tirgū ar mērķi nodrošināt tirgus uzraudzību GOS saturošo maisījumu tirdzniecības jomā atbilstoši Latvijas Republikas MK 03.04.2007. noteikumu Nr.231 “Noteikumi par gaistošo organisko savienojumu emisijas ierobežošanu no noteiktiem produktiem” prasībām.

Biocīdu kontrolēs projekta ietvaros inspektori kontrolēja prasības biocīdu un aktīvo vielu reģistrācijai, lietošanas atļauju saņemšanai, kā arī atļauju saņemšanai LVĢMC savstarpējās atzīšanas procesā. Pārbaudot, vai Latvijas tirgū esošiem biocīdiem ir saņemtas atļaujas izvietošanai tirgū, tika konstatēts, ka 27% no kontrolētajiem biocīdiem bija atļauti, 42% no kontrolētajiem biocīdiem uzņēmumi bija iesnieguši dokumentus atļauju saņemšanai, bet pārējiem 31% biocīdiem ražotājs bija nomainījis vai pievienojis jaunas aktīvās vielas un līdz ar to prasība uz šiem produktiem vairs neattiecās. Attiecībā uz biocīdu sastāvā esošo aktīvo vielu aizliegumiem lietošanai noteiktā jomā, saskaņā ar LVĢMC sniegto informāciju, Latvijā netika identificēti uzņēmumi, kuri piedāvā biocīdus, kas satur no 2013.gada 1.februāra aizliegtās aktīvās vielas.

Mazgāšanas līdzekļu uzraudzības projekta ietvaros tika kontrolēti 190 mazgāšanas līdzekļi. No projekta ietvaros kontrolētajiem mazgāšanas līdzekļiem 68% bija pilnībā atbilstoši kontrolēto normatīvo aktu prasībām – bija nodrošināts atbilstošs marķējums, pilnīga dokumentācija par sastāvdaļām un to bionoārdīšanās pakāpe atbilda prasībām, bija nodrošināta

cita nepieciešamā dokumentācija un informācija. Mazgāšanas līdzekļu kontrolēs uzmanība tika pievērsta arī to sastāvā esošajiem konservantiem un tam, vai tie ir atļauti šādai izmantošanai. No kontrolētajiem mazgāšanas līdzekļiem konservantus saturēja 32%, visi no izmantotiem konservantiem bija atļauti. Attiecībā uz marķējumā norādīto informāciju par fosfora savienojuma saturu, tika konstatēts, ka no visiem kontrolētajiem mazgāšanas līdzekļiem tikai vienam veļas pulverim marķējumā bija norādīts tāds fosfora savienojuma saturs, kas pārsniegtu 0,5g fosfora. Uzņēmumam tika uzdots precizēt informāciju par produkta sastāvu pie ražotāja. Uzņēmums vēlāk uzrādīja no ražotāja saņemtu apliecinājumu, ka mazgāšanas līdzeklis nesatur fosforu.

2013.gadā veiktas kontroles 18 uzņēmumos, kuru laikā pie izplatītajiem tika pārbaudīta GOS saturošo maisījumu marķējumā esošā informācija, bet pie ražotājiem un importētājiem tika pārbaudīta informācija GOS saturošo maisījumu marķējumā un produkta dokumentos. Kopskaitā tika kontrolēti 58 GOS saturošie maisījumi. Saskaņā ar produktu marķējumā un dokumentos sniegto informāciju, GOS saturs kontrolētajos produktos nepārsniedza pieļaujamās robežvērtības. Attiecībā uz GOS īpašo marķējumu, no visiem kontrolētajiem GOS saturošajiem maisījumiem marķējumā vienam produktam nebija sniegta informācija par produkta apakšgrupu un četriem GOS saturošajiem maisījumiem nebija nodrošināta informācija gan par produkta apakšgrupu, gan par GOS saturu produktā.

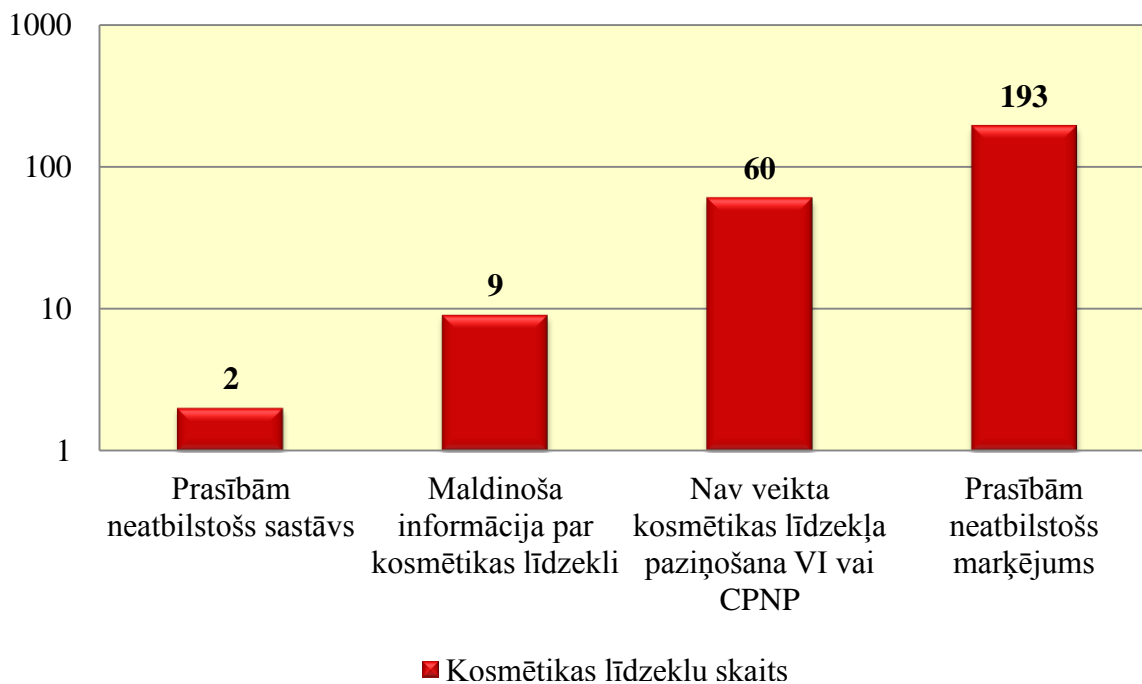
Kosmētikas līdzekļu tirgus uzraudzība, t.sk. kosmētikas līdzekļu lietu kontrole

Līdz 2013.gada 11.jūlijam Inspekcija saņēma informāciju par 17 jauniem uzņēmumiem, kas uzsāk piedāvāt kosmētikas līdzekļus Latvijas tirgū. Uzņēmumi iesnieguši informāciju par tirgū piedāvātiem 4247 kosmētikas līdzekļiem. Ar 2013.gada 11.jūliju uzņēmumi informāciju par tirgū piedāvātajiem kosmētikas līdzekļiem sniedz Eiropas Komisijas uzturētajā vienotajā kosmētikas līdzekļu paziņošanas portālā.

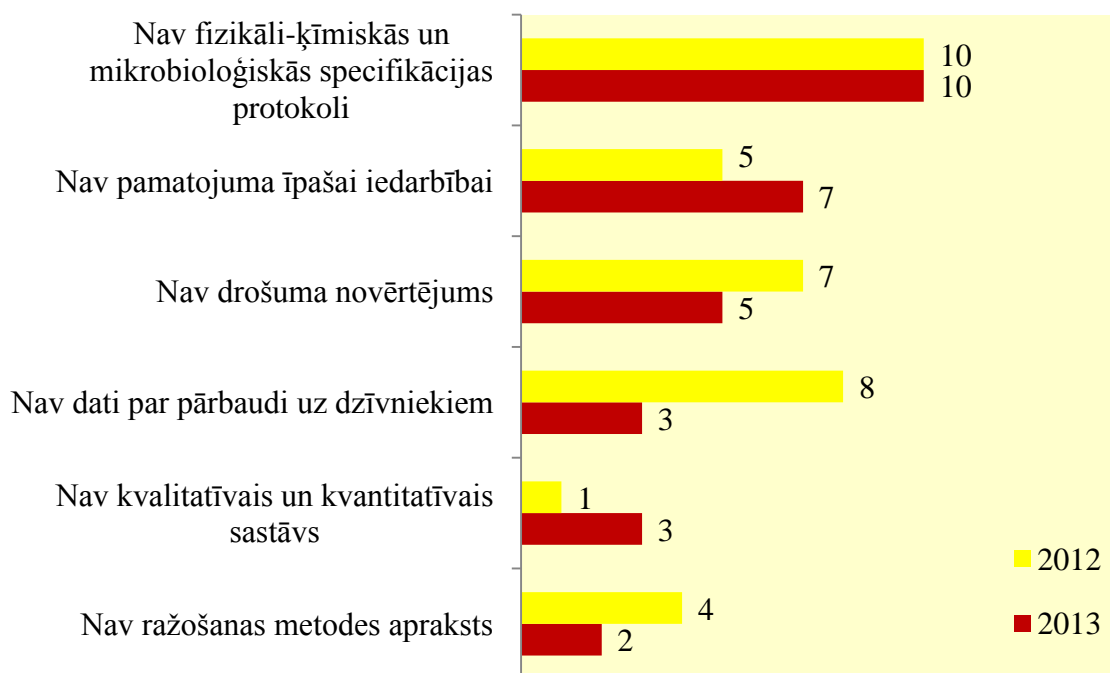
2013.gadā Inspekcijā saņemti 11 iesniegumi brīvās tirdzniecības sertifikāta (turpmāk – BTS) saņemšanai kosmētikas līdzekļu eksportam uz vairāk nekā 30 trešajām valstīm Āzijā, Tuvajos Austrumos, Ziemeļāfrikā, Centrālamerikā. Pamatojoties uz 9 iesniegumiem izsniegti 119 BTS eksemplāri kopā par 321 kosmētikas līdzekli, bet izsniegšana atteikta divos gadījumos, jo kontrolē konstatēts, ka nav nodrošināti apstākļi ražošanai un dokumentācija, nav iesniegta informācija Eiropas Komisijas datu bāzē CPNP.

2013.gadā veiktas 168 plānveida kontroles kosmētikas līdzekļu tirdzniecības uzņēmumos, visās kontrolēs kopumā ir kontrolēti 844 kosmētikas līdzekļi. Veicot kosmētikas līdzekļu atlasī kontrolei uzņēmumā prioritāri tika atlasīti kosmētikas līdzekļi, kas paredzēti lietošanai bērniem un saskarei ar gļotādām. Kontrolu laikā tika kontrolēta informācija kosmētikas līdzekļa marķējumā, sastāva un iepakojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām.

Kosmētikas līdzekļu ražošanas un pirmās importēšanas uzņēmumos tika kontrolēts, vai kosmētikas līdzekļu lieta satur prasībās noteikto informāciju. Tikai trīs kontrolētajiem kosmētikas līdzekļiem uzņēmēji bija sagatavojuši un uzrādīja visu nepieciešamo informāciju kosmētikas līdzekļu lietā, pārējās 14 kosmētikas līdzekļu lietu kontrolēs uzrādītā informācija nebija pietiekama, un uzņēmējiem tika uzdots uzrādīt Inspekcijā trūkstošo dokumentāciju noteiktajos termiņos. Plašāk par konstatētajām neatbilstībām kosmētikas līdzekļu lietās 2013.gadā skatīt 19.attēlā.

18.attēls. Kosmētikas līdzekļiem konstatēto neatbilstību īpatsvars 2013.gadā.

19.attēls. Kosmētikas līdzekļu lietās biežāk konstatētās neatbilstības 2012. un 2013.gadā.

2013.gadā Inspekcija veica kosmētikas līdzekļu zobu balināšanai kontroli, jo stājās spēkā jaunas prasības, kas nosaka udeņraža peroksīda pieļaujamā daudzuma ierobežojumus šādiem kosmētikas līdzekļiem (ar koncentrāciju virs 6% tie nedrīkst atrasties tirgū). Kopumā kontrolētie kosmētikas līdzekļi zobu balināšanai atbilda prasībām. Tikai vienā uzņēmumā, kas Eiropas Savienībā izplata zobārstiem paredzētos ASV ražotos zobu balināšanas līdzekļus, udeņraža peroksīda koncentrācija tajos pārsniedza 6% (15% līdz 40%). Ņemot vērā, ka ASV ražotājam ir pārstāvniecība Vācijā un izplatīšanas tīkls ir visā Eiropas Savienībā, informācija par zobu

balināšanai paredzētiem līdzekļiem ar pārsniegto koncentrāciju sniegta vairākām dalībvalstu kompetentām iestādēm, kā arī ir iesniegts COEN ziņojums.

Kosmētikas līdzekļu izplatīšanas apturēšana piemērota diviem vairumtirdzniecības un vienam mazumtirdzniecības uzņēmumam (apturēta 3 kosmētikas līdzekļu izplatīšana). Iemesli preču izplatīšanas apturēšanai bija šādi:

- Kosmētikas līdzekļa, kura sastāvā ir 60% etilspirta, iepakojuma līdzība ar pārtikas produktu, dēļ kā to ir iespējams nejauši sajaukt ar pārtikas produktu un lietot uzturā, tādējādi radot draudus veselībai;
- Kosmētikas līdzekļiem nav nodrošināts marķējums valsts valodā, līdz ar ko patērētājiem radīts risks, jo nav sniegta obligātā informācija par brīdinājumiem lietošanas laikā, sastāvdaļām, partijas numuru un derīguma termiņu.

Atbilstoši 2012.gadā veiktā laboratoriskā monitoringa rezultātiem, vienam kosmētikas līdzekļu ražotājam 2013.gadā tika uzdots no veikaliem atsaukt kosmētikas līdzekli ar pārsniegto aerobo mezofilo mikroorganismu daudzumu.

Informācijas ātrās apmaiņas sistēmā (RAPEX) saņemtie ziņojumi par augsta riska ķīmiskām vielām, ķīmiskiem maisījumiem un kosmētikas līdzekļiem

2013.gadā izskatīti 196 RAPEX paziņojumi no Eiropas Savienības dalībvalstīm par augsta riska ķīmiskām vielām, ķīmiskiem maisījumiem un kosmētikas līdzekļiem. Kopumā izskatot RAPEX ziņojumus uzņēmumos veiktas 11 kontroles. 2013.gadā Inspekcija ir sagatavojusi vienu RAPEX paziņojumu par drošuma prasībām neatbilstošu līmi (hloroforma saturs 7,5%), kas publicēts Eiropas Komisijas izveidotajā RAPEX sistēmā.

Produktu laboratoriskais monitorings

Laboratoriskiem izmeklējumiem 2012.gadā kopumā tika paņemti 36 produkti (18 – kosmētikas līdzekļi, 18 – ķīmiskie maisījumi). Divi testētie produkti neatbilda prasībām. Ķīmisko maisījumu un kosmētikas līdzekļu laboratoriskā monitoringa ietvaros tika pārbaudīti gan ķīmiskie (piemēram, metanola kvantitatīvais saturs automašīnu logu mazgāšanas šķidrumos un grila jeb aizdedzināšanas šķidrumos; fosfora saturs mazgāšanas līdzekļos; benzola, toluola un hloroforma kvantitatīvais saturs mazumtirdzniecībā esošas līmēs; konservantu saturs kosmētikas līdzekļos, ūdeņraža peroksīda saturs kosmētikas līdzekļos zobu balināšanai), gan mikrobioloģiskie parametri (kosmētikas līdzekļu mikrobioloģiskās tīrības pakāpe – Mezofilo aerobo mikroorganismu daudzums, *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa* un *Candida Albicans* klātbūtne).

Saskaņā ar testēšanas rezultātiem, tikai divi no testētajiem produktiem neatbilda prasībām: vienam maisījumam konstatēta tāda metanola koncentrācija, kuras dēļ produkts klasificējas ar lielāku bīstamību, kā tas tika atspoguļots maisījuma drošības datu lapā un marķējumā; uzņēmējam tika uzdots atsaukt no izplatīšanas tīkla konkrēto bīstamo ķīmisko maisījumu. Vienā no testētajām līmēm bija pārsniegta hloroforma pieļaujamā koncentrācija.

2.9. Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) kontrole

Medicīnisko ierīču lietošanas (ekspluatācijas) kontroli ārstniecības iestādēs nodrošina attiecīgās reģionālās kontroles nodaļas veselības aprūpes inspektori un Ārstniecības iestāžu kontroles nodaļas 2 tehniskās uzraudzības inspektori. Minētie tehniskās uzraudzības inspektori pārsvarā nodrošina medicīnas ierīču kontroli visā Latvijas teritorijā ārstniecības iestādēs, kuras lieto ievērojamu medicīnisko ierīču skaitu.

2013.gadā par prioritāti noteikta būtisko prasību medicīniskām ierīcēm kontrole, īpaši pievēršot uzmanību medicīniskām ierīcēm, kas rada lielāku risku lietotājiem.

Pārskata periodā medicīnisko ierīču laboratoriskā testēšana veikta 10 ārstniecības iestādēs, savukārt medicīniskās ierīces funkciju novērtēšana bez testēšanas ierīcēm veikta 2 ārstniecības iestādēs. Kopumā tika testētas 35 medicīniskās ierīces (defibrilatori, ar šļirci darbināmi infūzijas sūkņi, pacientu monitori un pulsa oksimetri). Medicīniskās ierīces testēšanai iespējams atlasīt plānveida kontroļu laikā ārstniecības iestādēs, kurās lieto ievērojamu medicīnisko ierīču skaitu. 2013.gadā salīdzinājumā ar 2012.gadu samazinājās plānveida kontroļu skaits ārstniecības iestādēs ar ievērojamu medicīnisko ierīču skaitu. Līdz ar to samazinājās arī ārstniecības iestāžu skaits, kurās bija iespēja atlasīt un laboratoriski testēt ierīces.

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	Izpilde 2011.gadā	Izpilde 2012.gadā	Plānotais 2013.gadā	Izpilde 2013.gadā
Normatīvo aktu prasību izpildes attiecībā uz medicīnisko ierīču ražošanu, lietošanu un ekspluatāciju uzraudzība un kontrole	Ārstniecības iestāžu skaits, kurās veikta ierīču laboratoriskā testēšana	6	19	15	10
	Plānveida kontroļu skaits ārstniecības iestādēs	75	63	40	63
	Plānveida kontroļu skaits medicīnisko ierīču tirdzniecības uzņēmumos	31	23	25	27
Pārbaudes pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma	Pārbažu skaits	17	20	20	5

12.tabula. Rezultatīvie rādītāji par 9.darbības virzienu.

2013.gadā, lai uzraudzītu medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas kārtību, tehniskās uzraudzības inspektori veica 63 plānveida kontroles ārstniecības iestādēs, t.i. par 23 kontrolēm vairāk nekā bija iepļānots. Neatbilstības medicīnisko ierīču lietošanā konstatētas 56 jeb 89% ārstniecības iestādēs. Biežāk konstatētas neatbilstības medicīnisko ierīču lietošanā ārstniecības iestādēs: par medicīniskās ierīces iegādi vai lietošanas izmaiņām nav informēta ZVA – 71% gadījumos; nav ievēroti tehnisko pārbažu termiņi – 48% gadījumos; nav medicīnisko ierīču žurnālu vai žurnāli nav aizpildīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām – 33% gadījumu; medicīnisko ierīču veikspēja neatbilst ražotāja paziņotai – 29%; nav nodrošināta medicīnisko ierīču atrašanas vietas identifikācija – 25% gadījumu; nav ievēroti metroloģisko pārbažu termiņi – 22% gadījumos.

2013.gadā veiktas 27 plānveida kontroles medicīnisko ierīču tirdzniecības uzņēmumos (kontrolēti 94 medicīnisko ierīču modeļi). Veicot kontroles tirgus uzraudzības ietvaros, neatbilstības konstatētas 17 medicīnisko ierīču tirdzniecības uzņēmumos jeb 63% no kontrolētajiem uzņēmumiem. Visbiežāk kontrolētajām medicīniskajām ierīcēm nebija nodrošināta prasībām atbilstoša dokumentācija vai arī lietošanas instrukcijā nebija nodrošināta būtiska informācija. Biežāk konstatētās neatbilstības – nav Eiropas Komisijas deklarācijas, Eiropas Komisijas deklarācijā nav informācijas par paziņoto iestādi vai arī norādīta neatbilstoša paziņotā iestāde, pie CE marķējuma nav norādīts paziņotās iestādes numurs, medicīnas ierīce nav paziņota ZVA, nav lietošanas instrukcijas vai tajā būtiskā informācija nav pieejama valsts valodā. 2013.gadā apturēta 50 medicīnisko ierīču tirdzniecība līdz neatbilstību novēršanai.

2013.gadā ir izskatīti 84 Valsts ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes pieprasījumi par 266 medicīniskajām ierīcēm, 57 pieprasījumos minētās medicīniskās ierīces bija prasībām neatbilstošas un tika pieņemts lēmums par šo medicīnisko ierīču neielaišanu brīvā tirdzniecībā.

2.10. Piemērotās sankcijas

Inspekcijas rīcība neatbilstību gadījumos atspoguļota zemāk redzamajās tabulās, kur aprakstīti uzdevumi un uzskaitāmie rādītāji, kas saistīti ar neatbilstībām, kā arī norādīts kopējais skaits 2013.gadā un kā tas sadalījies pa Inspekcijas darbības virzieniem.

Apstrīdēšanas gadījumu skaits 2013.gadā salīdzinājumā ar 2012.gadu ir nedaudz samazinājusies, līdz ar to attiecīgi arī pieņemto lēmumu skaits. Tas izskaidrojams ar to, ka piektajā darbības virzienā 2013.gadā ir saņemts tikai viens apstrīdēšanas iesniegums. Tāpat secināms, ka farmācijas jomā pārsūdzētas lietas praktiski ir izskatītas 2013.gada ietvaros un Inspekcijai tās ir bijušas labvēlīgas. Arī otrajā darbības virzienā apstrīdēšanas iesniegumu skaits ir samazinājies no 24 uz 15. Kā pozitīvu iezīmi var minēt, ka trešajā darbības virzienā no 71 pieņemtā lēmuma 2013.gadā tikai 2 lēmumi ir augstākas amatpersonas (Inspekcijas vadītāja) atcelti. Arī lēmumu pārsūdzēšanas tiesā skaits sarūk – trešajā darbības virzienā pat uz vairāk nekā pusi samazinājusies tieslietas.

Uzdevumi	Uzskaitāmais rādītājs	Kopā	1DV	3DV	5DV	6DV	7DV	8DV	9DV
Uzdot novērst konstatētās neatbilstības un kontrolēt uzdevumu izpildi	Priekšlikumu izpildes kontroļu skaits	1388	185		183	816	81	115	8
Darbības apturēšana	Brīdinājumu skaits	101	13		88				
	Lēmumu par darbības apturēšanu skaits	9	8			1			
	Atļauju skaits	7	6			1			
Administratīvo pārkāpumu lietvedības nodrošināšana	AP lēmumu skaits	276	26	196	16	31	3	4	
	Piemērots naudas sods (skaits)	271	26	193	16	30	3	3	
	Piemērotie naudas sodi (Ls kopā)	14703,56	960,00	8510,00	4283,56	800,00	55,00	95,00	
Administratīvā procesa lietvedība	Sagatavotas administratīvā procesa lietas:								
	Brīdinājumu skaits	7				7			
	Lēmumu skaits	7				7			

	Izpildrīkojumu skaits	3				3			
	Piespiedu naudas piemērošanas apmērs (Ls kopā)	800,00				800,00			

13.tabula. Piemērotās sankcijas 2013.gadā – sadalījumā pa Inspekcijas darbības virzieniem (DV). Administratīvā procesa likuma ietvaros piemērotās sankcijas ir atspoguļotas pie 2. darbības virziena rezultātiem.

Uzdevumi	Uzskaitāmais rādītājs	Kopā 2013.gadā	1DV	2DV	3DV	5DV	6DV	7DV	9DV
Apstrīdēšanas procesa ievērošanas nodrošināšana	Apstrīdēšanas gadījumu skaits Inspekcijas vadītājam	94		15	74	1	1	2	1
	Pieņemto lēmumu skaits kopā	94	1	18	71	1	1	1	1
	Atcelto lēmumu / atcelto lēmumu daļā skaits	3		1	2				
	Grozīto lēmumu skaits	-							
	Spēkā atstāto lēmumu skaits	91	1	17	69	1	1	1	1
Pārstāvētas intereses tiesā	Pārsūdzēšanu tiesā skaits	22		9	12		1		1
	Atcelto lēmumu skaits	1			1				
	Grozīto lēmumu skaits	-							
	Tiesā spēkā atstāto lēmumu skaits	11		1	9		1		

14.tabula. Apstrīdēšanas procesa ievērošanas nodrošināšana 2013.gadā – sadalījumā pa Inspekcijas DV.

Inspekcijas juristi 2013.gadā ir piedalījušies 98 tieslietās. Salīdzinājumā ar 2012.gadu tās bija 46 tieslietas, kas skaidrojams ar to, ka vairākas lietas ir skatītas visās tiesu instancēs, vairākām lietām tika nozīmētas sagatavošanās tiesas sēdes, kā arī lietu izskatīšana tiek pārcelta uz nākamo gadu u.c. Tomēr Inspekcijas tiesu prakse joprojām ir pozitīvā dinamikā – 2013.gadā Inspekcijai ir labvēlīgi spriedumi 78 lietās un zaudēto lietu skaits nepārsniedz 7 lietas.

3. Programmas valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

2013.gadā Inspekcijai pieejamie līdzekļi tika apgūti pilnā apmērā atbilstoši izvirzītiem mērķiem un noteiktajiem uzdevumiem. Inspekcijas budžetu turpināja veidot budžeta programma 46.00 „Veselības nozares uzraudzība” ar apakšprogrammu 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole” un budžeta apakšprogramma 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošana (2007-2013)”. Kā jaunu budžeta programmu Inspekcija 2013.gadā realizēja budžeta programmu 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”, kā arī kā jauni tika realizēti „Latvijas Nacionālā eiro ieviešanas plāna pasākumi” apakšprogrammas 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole” ietvarā.

Salīdzinot ar 2012.gadu, apakšprogramma 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole” samazināta par 4 203 latiem – samazināti izdevumi, pārdalot līdzekļus un 2 amata vietas apakšprogrammai 46.03.00 „Slimību profilakses nodrošināšana”, saistībā ar Inspekcijas valsts pārvaldes uzdevumu – neinfekcijas slimību uzraudzība un iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru novērtēšana, kā arī tabakas izstrādājumu sastāvdaļu datu bāzes izveide un uzturēšana – nodošanu jaunizveidotajam SPKC ar 2012.gada 1.aprīli, kā arī par 152 latiem samazināti izdevumi saistībā ar valsts pamatbudžetā iemaksājamās valsts nodevas samazināšanos, jo Inspekcijas valsts pārvaldes uzdevums – sniegt atzinumus par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem atbilstoši prasībām, ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra Regula Nr.1924/2006, ar 2012.gada 1.aprīli tika nodots Pārtikas un veterinārajam dienestam; un par 81 latu samazināti izdevumi precēm un pakalpojumiem, pārdalot līdzekļus apakšprogrammai 39.04.00 „Neatliekamā medicīniskā palīdzība”, saistībā ar dzeramā ūdens paraugu ņemšanas skaita samazinājumu fizikāli ķīmiskiem un mikrobioloģiskiem izmeklējumiem valsts nozīmes pasākuma laikā Aglonā.

Apakšprogrammas 62.06.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2007-2013)” ietvarā tika izlietoti Ls 9680 un veikta aktivitātes Nr.2. „VUIS-izstrāde” īstenošana, realizējot apakšaktivitāti Nr. 2.9. ”Sistēmas uzlabojumu izstrāde”, kā ietvaros tika veikta e-pakalpojumu uzlabošana. E-pakalpojuma 3.solī ir izstrādāta iespēja veikt izmaiņas (konfigurēšanu) e-pakalpojuma pieejamo lauku, to tipu, validācijas kļūdu ziņojumu u.c. parametru konfigurēšana 2 paziņojumu veidiem: paziņojums par zāļu atsaukšanu un paziņojums par zāļu reklāmas semināru.

Budžeta programmas 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā” ietvarā tika izlietoti Ls 1236 un veiktas sekojošas aktivitātes:

- Dalība starptautiskā konferencē „Par tetovēšanas drošumu”, kuru organizē Federālais Riska novērtēšanas institūts (BfR, Vācija) un Berlīnes Brīvā universitāte (FU Berlin), tīrgus uzraudzības iestāžu platformas kosmētikas jomā (PEMSAC);
- Dalība starptautiskā zinātniskā konferencē „Environment and Health-bridging South, North, East and West”, kuru organizē Šveices tropu un sabiedrības veselības institūts.

„Latvijas Nacionālā eiro ieviešanas plāna pasākumu” ietvarā, saskaņā ar noslēgto līgumu par resursu vadības sistēmas Horizon atbalstu pārejai no lata uz eiro pamatvalūtu, ir iegādāta licence „Darbs divās uzskaites valūtās”, veikta programmas konfigurācija, darbinieku apmācība un saņemts konsultantu atbalsts Ls 3095 apjomā.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2013.gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 453 045	2 512 267	2 515 361	2 443 744
1.1.	dotācijas	2 329 694	2 325 491	2 328 585	2 328 584
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	123 351	186 776	186 776	115 160
2	Izdevumi (kopā)	2 453 045	2 512 267	2 515 361	2 443 005
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 434 738	2 474 141	2 476 107	2 423 592
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	18 307	38 126	39 254	19 413

15.tabula. Budžeta apakšprogramma 46.01 „Uzraudzība un kontrole”.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2013.gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	100 263	0	9 680	9 680
1.1.	dotācijas	100 263	0	9 680	9 680
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi		0	0	0
2	Izdevumi (kopā)	100 263	0	9 680	9 680
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	12 055	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	88 208	0	9 680	9 680

16.tabula. Budžeta apakšprogramma 62.06 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošana (2007-2013)”.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2013.gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	1 236	1 236	1 236
1.1.	dotācijas	0	1 236	1 236	1 236
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0	0
2	Izdevumi (kopā)	0	1 236	1 236	1 236
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	1 236	1 236	1 236
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0	0

17.tabula. Budžeta programma 96.00.00 „Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā”

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2013.gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 553 308	2 513 503	2 526 277	2 454 660
1.1.	dotācijas	2 429 957	2 326 727	2 339 501	2 339 500
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	123 351	186 776	186 776	115 160
2	Izdevumi (kopā)	2 553 308	2 513 503	2 526 277	2 453 921
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 446 793	2 475 377	2 477 343	2 424 828
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	106 515	38 126	48 934	29 093

18.tabula. Inspekcijas budžeta izpilde (konsolidēts).

Pašu ieņēmumu plāns nav izpildīts par Ls 71 616 sakarā ar pieprasījuma pēc maksas pakalpojumiem samazinājumu. 2013.gadā sadarbībā ar Valsts kasi tika turpināta banku pakalpojumu izmantošana, kas nodrošināja iespēju izmantot maksājumu kartes, lai iekasētu maksu par sniegtajiem pakalpojumiem.

4. Inspekcijas sniegtie pakalpojumi

Inspekcija sniedz gan bezmaksas, gan maksas publiskos pakalpojumus. Svarīgākie publiskie pakalpojumi, kuri tiek sniegti jebkurai fiziskai vai juridiska personai bez maksas ir:

- Personas iesnieguma un priekšlikuma par veselības nozari izskatīšana un atbildes sniegšana uz tiem;
- Konsultāciju, ieteikumu un citas palīdzības sniegšana par normatīvo aktu prasībām;
- Informācijas sniegšana par Inspekcijas darbību un rezultātiem (piem., informācija par bīstamām precēm, uzraudzībā esošām iestādēm u.c.).

Maksas pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar 2009.gada 6.oktobrī apstiprinātiem MK noteikumiem Nr.1153 „Noteikumi par Veselības inspekcijas sniegto publisko pakalpojumu cenrādi”.

Tālāk 19.tabulā apkopoti Inspekcijas sniegtie publiskie pakalpojumi, norādot pakalpojuma veidu, tā saņēmēju un izmaksas, kā arī 2013.gadā sniegto maksas pakalpojumu skaitu.

Nr. p.k.	Nosaukums	Pakalpojuma saņēmējs	Izmaksas pakalpojuma saņēmējam	Sniegto pakalpojumu skaits 2011.gadā	Sniegto pakalpojumu skaits 2012.gadā	Sniegto pakalpojumu skaits 2013.gadā
1.	Lēmuma par zāļu iegādi izsniegšana ārstniecības iestādēm un sociālās aprūpes institūcijām	Ārstniecības iestādes un sociālās aprūpes institūcijas	bezmaksas	246 Informācija www.vi.gov.lv	207 Informācija www.vi.gov.lv	220 Informācija www.vi.gov.lv
2.	Nosacījumi higiēnas prasību ievērošanai teritorijas plānojumam	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	bezmaksas	168	136	121
3.	Nosacījumi higiēnas prasību ievērošanai (pirmsprojektēšanas stadijā)	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	840	652	620
4.	Kuģu sanitārās apstrādes kontroles atbrīvojuma apliecība vai kuģu sanitārās apstrādes kontroles apliecība kuģim. Atzinuma sagatavošana par kuģu attīrīšanas iekārtu darbības efektivitāti.	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	290	241	219
5.	Produkta higiēnas novērtējums	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	77	63	58
6.	Atzinums par objekta (būves) gatavību ekspluatācijai	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	897	910	815
7.	Atzinuma sagatavošana par testēšanas pārskatu	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	954	1041	1028
8.	Projekta higiēnas prasību ievērošanas novērtēšana (saskaņojot atkāpes no būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām)	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	1	0	0
9.	Atzinums par objekta gatavību darbības uzsākšanai / turpināšanai	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas* / bezmaksas	630	827	1017
10.	Atzinuma sagatavošana par vides faktoru ietekmi uz veselību, būvprojekta novērtēšana	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	136	331	166
11.	Atzinums par fizikālo faktoru iespējamām līmeņiem	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas*	108	77	19

Nr. p.k.	Nosaukums	Pakalpojuma saņēmējs	Izmaksas pakalpojuma saņēmējam	Sniegto pakalpojumu skaits 2011.gadā	Sniegto pakalpojumu skaits 2012.gadā	Sniegto pakalpojumu skaits 2013.gadā
12.	Atzinums par dzeramā ūdens īpašo normu ietekmi uz veselību	ŪAS pārstāvis	Valsts nodeva**	61	42	43
13.	Paziņojums par komercdarbības uzsākšanu – dezinfekcijas, dezinfekcijas un deratizācijas pakalpojumu sniegšanu	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	bezmaksas	36	25	6
14.	Paraugu ņemšana higiēniskajiem un mikrobioloģiskajiem izmeklējumiem pēc personu pieprasījuma	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas	411	323	350
15.	Apmācība nodarbinātajiem, kuru darbs saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, par higiēnas prasību nodrošināšanu	Pakalpojuma saņēmējs jebkura fiziska vai juridiska persona	maksas	25	37	12

* Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 6. oktobra noteikumi Nr.1153 „Noteikumi par Veselības inspekcijas sniegto publisko maksas pakalpojumu cenrādi”.

** Saskaņā ar Ministru kabineta 07.09.2010. noteikumiem Nr.833 "Noteikumi par valsts nodevu par atzinumu par ūdensapgādes sistēmā konstatēto apdraudējumu cilvēku veselībai un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem”.

19.tabula. Inspekcijas sniegtie pakalpojumi 2013.gadā.

Inspekcijas publiskie pakalpojumi, kuru rezultāts ir noteikts kā darbības virziena rezultatīvais rādītājs, ir atspoguļoti attiecīgajā sadaļā.

Kopš 2013.gada marta Inspekcijas klientiem ir pieejami arī astoņi e-pakalpojumi, kas pieejami gan portālā www.latvija.lv, gan Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv un izstrādāti ERAF projekta „Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde 1.posms.”

Pieci elektroniski pakalpojumi, kas pieejami www.latvija.lv, ir sekojoši:

1. Iesniegums Veselības inspekcijai:

Fiziskas un juridiskas personas var sagatavot un iesniegt elektronisku iesniegumu Inspekcijai: par Inspekcijas kompetences jomām (vai sniegt atsaukumi par Inspekcijas darbību); ārstniecības personas un ārstniecības atbalsta personas var pieprasīt ārstniecības personas identifikatoru; ārstniecības iestādes var elektroniski iesniegt apliecinājumu par vides pieejamību.

2. Paziņojums par Veselības inspekcijas kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi:

uzraudzības objektu pārstāvjiem ir iespēja elektroniski informēt Inspekciju par kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi – konstatēto neatbilstību novēršanu, uzdoto veicamo pasākumu izpildi, t.sk. pēc darbības apturēšanas un pēc brīdinājuma saņemšanas par darbības apturēšanu. Pakalpojums nodrošina arī iespēju iesniegt Inspekcijai paziņojumu ar lūgumu pagarināt termiņu uzlikto pienākumu izpildei.

3. Paziņojums Veselības inspekcijai par darbībām farmācijas jomā:

ar farmāciju saistītām juridiskām personām iespējams elektroniski sagatavot un iesniegt: paziņojumu par nepārtrauktas darbības tālruņa numuru un kontaktpersonām, kuras atbild par zāļu atsaukšanu; ziņojumu par zāļu atsaukšanu; informāciju par zāļu reklāmas semināru.

4. Pieteikums Veselības inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai:

fiziskām un juridiskām personām ir iespēja elektroniski sagatavot un iesniegt pieteikumu Inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai – t.sk., maksas pakalpojumu saņemšanai, kā arī atļaujai par zāļu iegādi.

5. Informācijas sniegšana Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogam:

fiziskām un juridiskām personām ir iespēja informēt Inspekciju par pakalpojumu sniedzēju (Inspekcijas uzraudzības objektu, t.sk. skolu, bērnudārzu, solāriju, aptieku u.c.) vispārīgām izmaiņām, piemēram, iestādes nosaukumā, kontaktinformācijā un tml. Tāpat ir paredzēta iespēja informēt par jaunu pakalpojuma sniedzēju, kas vēl nav iekļauts Inspekcijas uzraudzības objektu sarakstā.

E-pakalpojums (www.latvija.lv)	Mērķauditorija	2013
Iesniegums Veselības inspekcijai	Fiziskas un juridiskas personas	79
Paziņojums par Veselības inspekcijas kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi	Inspekcijas uzraudzības objektu pārstāvji	3
Paziņojums Veselības inspekcijai par darbībām farmācijas jomā	Ar farmāciju saistītas juridiskās personas	1
Pieteikums Veselības inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai	Fiziskas un juridiskas personas	10
Informācijas sniegšana Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogam	Fiziskas un juridiskas personas	3

20.tabula. Saņemto iesniegumu / pieteikumu skaits 2013.gadā caur www.latvija.lv

Trīs informatīvie elektroniskie pakalpojumi, kas pieejami Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv, ir sekojoši:

1. Par konkrētām dzīves situācijām piemērojamo regulējumu:

izglītības iestāžu (skolu un pirmsskolu) vadītāji, darbinieki u.c. interesenti, kas darbojas vai plāno darbību noteiktā izglītības jomā, var iegūt informāciju par normatīvajos aktos noteikto prasību izpildes iespējamajiem veidiem, kā arī citu noderīgu informāciju.

2. Informācija par patērētāja tiesībām saņemt kvalitatīvu pakalpojumu/precī:

iedzīvotāji var iegūt informāciju par normatīvajos aktos noteiktajām prasībām izglītības iestādēs (skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs), to izpildes veidiem, kā arī citu noderīgu informāciju.

3. Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogs:

ikvienam iedzīvotājam tiek sniegta informācija par Inspekcijas uzraudzībā esošiem uzņēmumiem un iestādēm, tādējādi dodot iespēju izvairīties no nedrošiem pakalpojumiem un to sniedzējiem.

Informatīvais e-pakalpojums (www.vi.gov.lv)	Mērķauditorija	2013
Par konkrētām dzīves situācijām piemērojamo regulējumu	Juridiskas personas	1821
Informācija par patērētāja tiesībām saņemt kvalitatīvu pakalpojumu/preci	Fiziskas personas	444
Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogs	Fiziskas un juridiskas personas	993

21.tabula. Informatīvo e-pakalpojumu unikālais skatījumu skaits (www.vi.gov.lv).

Inspekcijas piedāvātie e-pakalpojumi portālā www.latvija.lv ir kā alternatīva iespēja iesniegt nepieciešamos dokumentus un uzrakstīt iesniegumu vai pieteikumu vēlamā pakalpojuma saņemšanai. Turklāt šo iesniegumu un pieteikumu juridiskais statuss ir līdzvērtīgs iesniegtajam dokumentam papīra formātā vai ar e-parakstu, kas atvieglo sadarbību ar Inspekciju tiem iedzīvotājiem vai uzraudzības objektu pārstāvjiem, kuri ikdienā aktīvi izmanto internetu.

Savukārt informatīvie e-pakalpojumi Inspekcijas mājaslapā ir būtisks informācijas avots, kurā visa svarīgākā informācija ir pieejama apkopotā veidā un izskaidrota vienkāršākā, iedzīvotājam saprotamā valodā. Informatīvie e-pakalpojumi – Par konkrētām dzīves situācijām piemērojamo regulējumu un Informācija par patērētāja tiesībām saņemt kvalitatīvu pakalpojumu / preci – 2014.gadā tiks papildināti ar informāciju par bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējiem (t.sk. auklēm), kā arī skaistumkopšanas saloniem (solārijiem, frizētavām, kosmētiskajiem kabinetiem), peldbaseiniem un publiskajām pirtīm. Informācija tiks sakārtota atbilstoši mērķauditorijas vajadzībām – konkrētās nozares profesionāļiem un iedzīvotājiem.

5. Uzlabojumi pakalpojumu kvalitātes un iestādes administrēšanai

5.1. ERAF projekts „Nozares vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1.posms”

2013.gada 22.martā ir noslēdzies ERAF projekta „Nozares vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1.posms”. Projekta kopējais finansējums – LVL 228 853,81 (t.sk. ERAF LVL 228 853,81). Projekta ietvaros ir izstrādāti un ieviesti:

- ✓ pieci elektroniski pakalpojumi (sabiedrībai pieejami portālā www.latvija.lv):
 - Iesniegums Veselības inspekcijai;
 - Paziņojums Veselības inspekcijai par darbībām farmācijas jomā;
 - Pieteikums Veselības inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai;
 - Paziņojums par Veselības inspekcijas kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi;
 - Informācijas sniegšana Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogam.
- ✓ trīs informatīvie elektroniskie pakalpojumi (sabiedrībai pieejami Inspekcijas mājaslapā www.vi.gov.lv):
 - Par konkrētām dzīves situācijām piemērojamo regulējumu;
 - Informācija par patērētāja tiesībām saņemt kvalitatīvu pakalpojumu/preci;

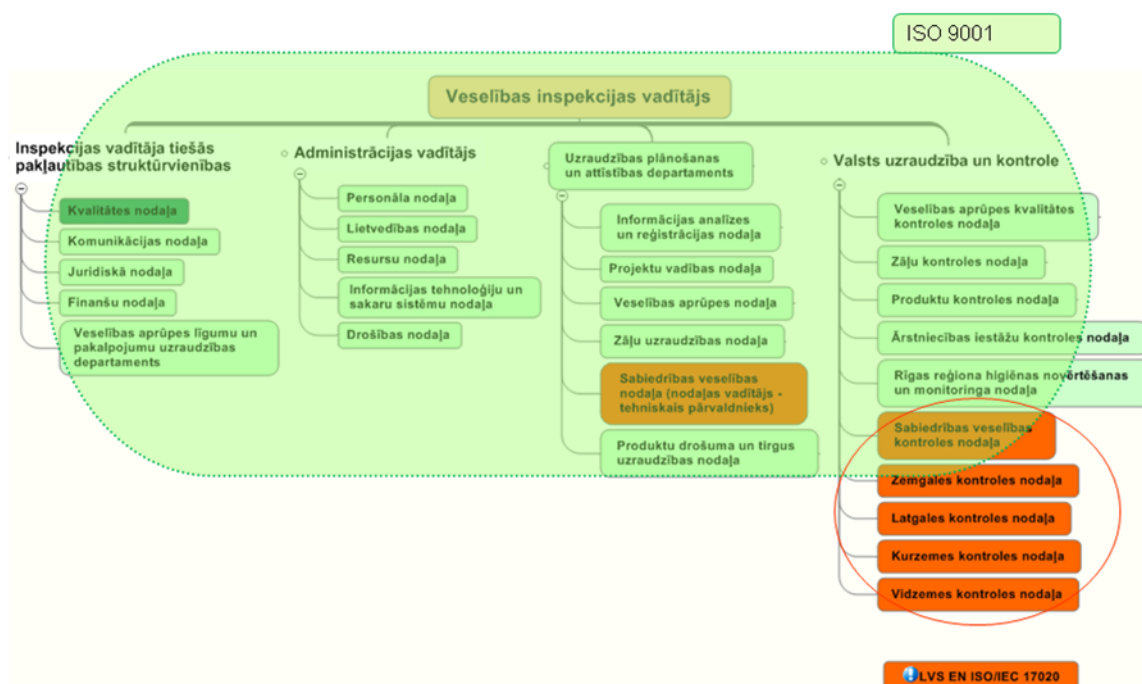
- Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogs.

Projekta ietvaros veikti arī funkcionāli uzlabojumi un papildinājumi Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas (turpmāk – VUIS) pamatmoduļos, piemēram, paplašinātas kontroļu rezultātu apstrādes iespējas, veidojas Inspekcijas uzraudzības objekta pase.

2013.gada 11.aprīlī notika Centrālās finanšu un līgumu aģentūras pārbaude projekta īstenošanas vietā, savukārt 2013.gada 3.maijā notika Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas funkcionalitātes pārbaude projekta īstenošanas vietā. Abu veikto pārbaūžu rezultāti ir pozitīvi.

5.2. Kvalitātes vadība

Lai nodrošinātu efektīvu un profesionālu Inspekcijas funkciju izpildi un nodrošinātu pastāvīgu Inspekcijas darbību pilnveidi un ilgtspējīgu darbību, Inspekcijā ieviesta kvalitātes vadības sistēma saskaņā ar LVS EN ISO 9001 „Kvalitātes pārvaldības sistēmas prasības”. Tāpat turpinās standarta LVS EN ISO/IEC 17020:2013 „Atbilstības novērtēšana. Prasības dažāda veida institūcijām, kas veic inspekciju” prasību ieviešana tajās struktūrvienībās, kas nodarbojas ar inspicēšanu.

20.attēls. Kvalitātes vadības standartu ieviešana Inspekcijā.

Inspekcijas Kvalitātes vadības sistēma ir dokumentēta, uzkrāta un sistematizēta digitālajā interaktīvajā portālā „Kvalitāte. Process. Rezultāts.”. Inspekcijas kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošanā piedalās visi Inspekcijas darbinieki, darbojoties atbilstoši savai kompetencei un nepieciešamības gadījumā sagatavojot izmaiņu pieprasījumu procesa īpašniekam. 2013.gadā saņemti un izskatīti 12 izmaiņu pieprasījumi, no kuriem 10 gadījumos izmaiņas ir akceptētas un realizētas.

5.2.1. Kvalitātes vadības sistēmas dokumentācijas izstrāde un uzturēšana

2013.gadā procesu īpašnieki izstrādājuši un Inspekcijas vadītājs apstiprinājis 33 procedūras, no kurām 13 ir pilnveidotas procedūras, t.sk. realizējot kvalitātes vadības sistēmas auditu ieteikumus un izmaiņu pieprasījumus. Veiksmīgai procesu norises nodrošināšanai apstiprinātas 278 formas (t.sk. to versijas) – kvalitātes vadības sistēmas dokumenta noformējuma parauga veidlapas, kas loģiski pakārtotas procedūrām un ir atbilstoši apstiprinātas. Pārskata periodā izstrādātas piecas instrukcijas.

2013.gadā izstrādātas un apstiprinātas 4 (1 no jauna un 3 pilnveidotas) inspicēšanas vadlīnijas, lai nodrošinātu konsekventu un profesionālu normatīvo aktu prasību izpildes līmeņa novērtēšanu un nepieļautu inspektora subjektīvu vērtējumu.

5.2.2. Iekšējās kvalitātes sistēmas audita īstenošana

Kvalitātes vadības sistēmas auditus realizē pilnvaroti un apmācīti Inspekcijas darbinieki, kas pārzina inspicēšanu, auditu metodoloģiju un standartu prasības. Auditus veic, lai pārliecinātos par vadības sistēmas efektivitāti un atbilstību Inspekcijas mērķiem un stratēģijai, identificētu ar darbu izpildi saistītas grūtības, problēmas un neatbilstības, kā arī lai pārliecinātos par Inspekcijas kā inspicējošās institūcijas atbilstību LVS EN ISO/IEC 17020:2013 „Atbilstības novērtēšana. Prasības dažāda veida institūcijām, kas veic inspekciju” prasībām. 2013.gadā sekmīgi īstenoti kvalitātes vadības sistēmas auditi, kā arī tā ietvaros realizēta Inspekcijas amatpersonu profesionālo darbību uzraudzība, par kritēriju izvirzot apstiprinātās procedūras un standarta prasības.

Kvalitātes vadības sistēmas auditi

Saskaņā ar apstiprināto Inspekcijas kvalitātes vadības sistēmas (turpmāk – KVS) auditu plānu, 2013.gadā veikti 13 auditi, auditētas amatpersonas un darbinieki 14 Inspekcijas struktūrvienībās. KVS auditos izvērtēta atbilstība sekojošām procedūrām:

- sagatavošanās inspekcijai un inspekcijas veikšana;
- specifiskās inspicēšanas procedūras sabiedrības veselības jomā;
- vispārējo uzraudzības procesu – administratīvo pārkāpumu lietvedības procedūra, administratīvā lēmuma projekta sagatavošanas un pieņemšanas procedūra;
- komunikācijas vadības jomā – klientu apmierinātības aptauju vadība;
- kvalitātes vadības sistēmas jomā – izmaiņu pārvaldība un vadības pārskaušu veikšana;
- iekšējās kontroles jomā – Inspekcijas amatpersonu neatkarības un objektivitātes nodrošināšana un sūdzību vadība;
- dokumentu vadības jomā – pierakstu un protokolu vadība.

Profesionālo darbību uzraudzība

2013.gadā plānveidā tika uzraudzīta Inspekcijas amatpersonu profesionālā darbība saskaņā ar KVS audita profesionālo darbību uzraudzības programmu. Profesionālo darbību un tiesiskuma uzraudzība notika saskaņā ar Inspekcijas profesionālās organizācijas un pārvaldības, amatpersonu objektivitātes un neatkarības, tiesiskuma nodrošināšanas shēmā, procedūrā, kritērijos un profesionālo darbību uzraudzības programmā noteikto. KVS audita profesionālo

darbību uzraudzības programmas ietvaros veiktas 22 amatpersonu praktisko darbību uzraudzības uz vietas objektos (vitnesings peldvietās un skaistumkopšanas uzņēmumos) visās Inspekcijas struktūrvienībās, kas veic sabiedrības veselības jomas objektu inspicēšanu epidemioloģiskās drošības jomā. Kopumā profesionālo darbību uzraudzība veikta 34 Inspekcijas amatpersonām.

Amatpersonu uzraudzību veica Inspekcijas vadītāja pilnvarotas personas, kas pārzina inspicēšanas metodes un procedūras. Uzraudzībā pielietoja sekojošus novērtēšanas paņēmienus – novērošanu klātienē (lai pēc iespējas mazāk traucētu inspicēšanai, raugoties no klientu skatupunkta) un sagatavotās dokumentācijas pārbaudi. Veiktās uzraudzības rezultātus izmanto amatpersonu apmācību vajadzību noteikšanai un darba rezultāta novērtēšanā.

Profesionālo darbību uzraudzība sniedza sekojošus rezultātus: 27 (jeb 79%) Inspekcijas darbinieku profesionālā darbība atbilst uzraudzības programmā noteiktajiem kritērijiem, savukārt 7 (jeb 21%) darbinieku noteiktas korektīvās darbības.

Lai pārliecinātos par Inspekcijas klientu attieksmi pret Inspekcijas darbinieku profesionālo darbību uzraudzības veikšanu, tika veikta iesaistīto uzraudzības objektu pārstāvju aptauja. Aptaujas parādīja, ka klientus netraucē vairāku Inspekcijas darbinieku klātbūtne, ja šādā veidā tiek veikta profesionālo darbību uzraudzība.

5.3. Inspekcijas iekšējās kontroles pasākumi

Izpildot Inspekcijas 2012.gada 05.novembra rīkojumu Nr. 89 „Par Inspekcijas amatpersonu neatkarības un objektivitātes nodrošināšanu kontroles un uzraudzības jomās”, 2013.gadā modulī „Neatkarība un objektivitāte” iesniegti 127 apliecinājumi – 100 % no Inspekcijas darbinieku skaita, kam tādi apliecinājumi bija jāiesniedz. Visi iesniegtie apliecinājumi tika pārbaudīti. Tāpat 100% apmērā pārbaudītas Inspekcijas amatpersonu deklarācijas.

5.4. Informācijas tehnoloģiju un sakaru sistēmu joma

Inspekcijā pamatā tiek izmantoti Microsoft standartizētie risinājumi, t.sk. arī Microsoft e-pasts. 2013.gadā tika iegādāta Microsoft exchange server licence, un uzsākta aktīva lietotāju pārvietošana no iepriekšējā e-pasta risinājuma (Postfix) uz Microsoft exchange. Inspekcijas darbinieki ir ieguvuši ērtu tīmekļa interfeisu, integrētu plānotāju un vienotu autentifikācijas risinājumu visā Inspekcijas sistēmā.

Lai sadalītu noslodzi starp Inspekcijas rīcībā esošajiem serveriem, tika iegādāta papildus Microsoft Data center licence otram serverim. Papildus slodzes sadalei vienlaikus tika atrisināta problēma ar rezerves nodrošinājuma sistēmu, viena servera atteikuma gadījumā mēs nepārkāpjām Microsoft licencēšanas noteikumus, un varam izdalīt slodzi uz diviem atlikušajiem.

Pagājušajā gadā uzsākta arī reģionālo nodaļu pievienošana kopējam Inspekcijas domēnam. Reģionālo nodaļu darbinieki ir ieguvuši vienotu autentifikācijas risinājumu, un savlaicīgāku atjauninājumu un dažādu politiku ieviešanu to iekārtās.

5.5. Materiāli tehniskās apgādes joma

2013.gadā ir uzsākta reģionālo telpu nomas līgumu papildināšana ar pakalpojumu telpu uzkopšana un higiēnas preču apgāde labierīcībās, tādējādi samazinot administratīvo slogu reģionālajām nodaļām higiēnas preču sagādē. Ir veikta arhīva un noliktavas telpu optimizēšana, pārvietošana un pārkārtošana. 2013.gadā ir pilnveidota apkures sistēma, izveidojot atsevišķu apkures siltuma uzskaiti Klijaņu iela 7, Rīgā, konferenču zālei. Papildus ir ieviesta apkures siltuma regulēšanas un taupīšanas sistēma. 2013.gadā paaugstināta drošība klientu apkalpošanas telpās. 2014.gadā plānots Daugavpils reģionālajai iestādei mainīt telpas uz ekonomiski izdevīgākām.

Lai noteiktu vienotu kārtību Inspekcijā materiāltehniskās apgādes un tehnisko ierīču vadības jomās, pagājušajā gadā ir izstrādātas un ieviestas divas procedūras: „Materiāltehniskā apgāde” un „Tehnisko ierīču vadība” Papildus ir precizētas iekšējās procedūras attiecībā uz pasta vērtspējumu iegādi, spiedogu pasūtīšanu, informācijas tehnoloģiju nodrošinājuma apriti un uzglabāšanu, tādējādi ieviešot „četrus acu” principu preču un pakalpojumu nodrošinājumā. Resursu nodaļa ir pārņēmusi glabāšanā medicīniskās testēšanas ierīces, kuras netiek izmantotas Inspekcijas funkciju nodrošināšanai.

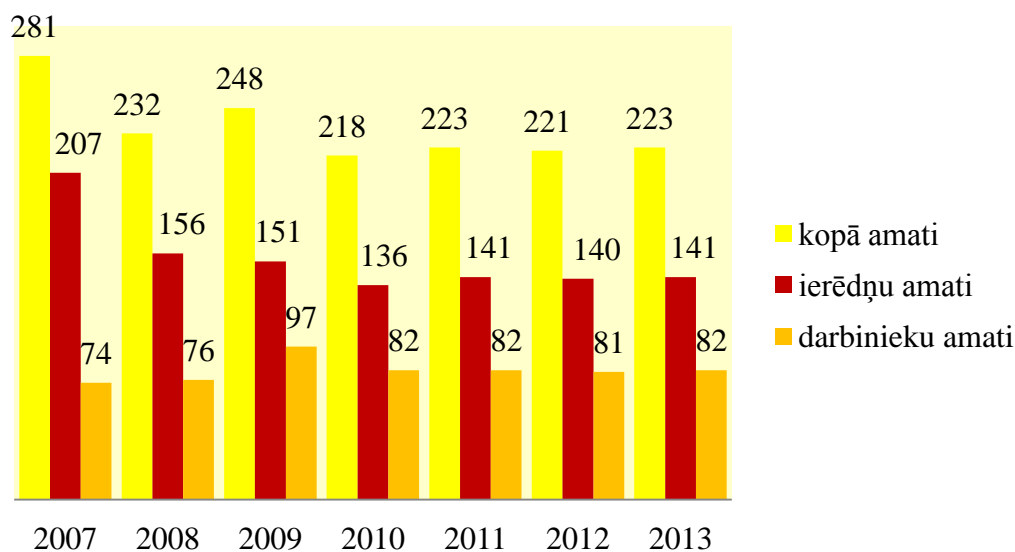
Inspekcija darba braucieniem izmanto Inspekcijas autotransportu un 2013.gadā noslēgti 26 līgumi par personiskā autotransporta izmantošanu. 2012.gada 15.oktobrī ir noslēgts līgums par četrus jaunu automašīnu nomu, kas beidzas 2014.gada 29.augustā. 2014.gadā plānots veikt iepirkumu un turpināt nomāt 4 automašīnas Inspekcijas funkciju nodrošināšanai. Inspekcijas transportlīdzekļi ir aprīkoti ar globālās pozicionēšanas sistēmas raidītāju, kas ļauj sekot un salīdzināt maršrutus. Inspekcijā ir pārskatīta un precizēta degvielas patēriņu normu noteikšanas kārtība, kas pielīdzināta Ceļu satiksmes drošības direkcijas rokasgrāmatai par vidējo degvielas patēriņa normu. Papildus nodrošināta sabiedriskā transporta viedkaršu izmantošanu.

Inspekcija 2013.gadā ir veikusi šādus iepirkumus atbilstoši Publisko iepirkumu likumam:

- Degvielas iepirkums;
 - VUIS uzlabojumu izstrādes iepirkums (ERAF);
 - VUIS uzturēšanas un uzlabojumu iepirkums;
- Informācijas sistēmas drošības audita pakalpojuma iepirkums.

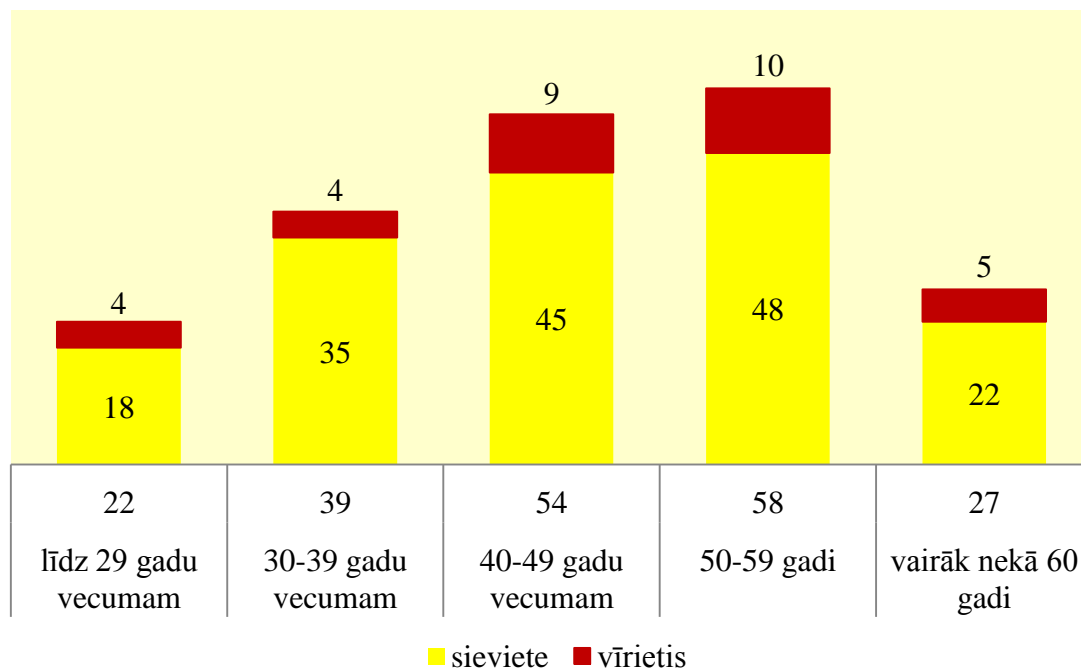
6. Personāla attīstība

2013.gada nogalē Inspekcijā bija 223 amata vietas, no tiem – 141 jeb 64% ierēdņu amati, - 25 jeb 9% vakantie amati. Inspekcijā ir 34 dažāda līmeņa struktūrvienības ar vidējo amatu skaitu - 7 amati zemākā līmeņa struktūrvienībā.

21.attēls. Veselības inspekcijas amata vietu skaits 2013.gada 31.decembrī.

Nodarbināto skaits 2013.gadā bija vidēji 208 darbinieki, darbinieku maiņas koeficients 8% (pēc pieņemto darbinieku skaita).

22.attēls. Inspekcijas darbinieku skaits un dzimums sadalījumā pa vecuma grupām 2013.gada 31.decembrī.

Kopumā 2013.gadā tika izsludināti 17 vakanto amatu konkursi, izvērtējot 103 amatu kandidātus, tomēr tikai 9 konkursi beigušies ar rezultātu.

Personāla attīstības ietvaros 7 darbinieki tika pārcelti augstākstāvošā amatā, bet 23 darbinieki izmantoja horizontālās karjeras iespējas.

23.attēls. Inspekcijas darbinieku izglītība 2013.gada 31.decembrī.

No 2013.gada 28.augusta līdz 18.decembrim Inspekcijā notika Eiropas Sociālā fonda organizētas mācības “Mūsdienīgas uzraudzības teorijas un metodikas pielietošana veselības nozares uzraudzības procesā iesaistīto personu darbā”, kurā piedalījās 157 darbinieki. Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēmas (NEVIS) mācībās piedalījās 108 darbinieki. Citās mācībās saistībā ar noteiktajām mācību vajadzībām piedalījušies 143 darbinieki. 2013.gadā 3 darbinieki ieguvuši maģistra grādu, bet 1 darbinieks ieguvis 1.līmeņa profesionālo augstāko izglītību.

7. Komunikācija ar sabiedrību

Kā nozīmīgs komunikācijas avots ir Inspekcijas mājaslapa www.vi.gov.lv, kas gada laikā apmeklēta gandrīz 300 000 reižu. Inspekcijas mājaslapā rodama ne tikai būtiska informācija Inspekcijas klientiem, bet tā sniedz arī iespēju iedzīvotājiem uzdot viņu interesējošus jautājumus. 2013.gadā saņemti 426 jautājumi caur Inspekcijas mājaslapu, no kuriem nedaudz vairāk nekā puse (247) ir par veselības aprūpi. Savukārt sociālajā tīmeklī Twitter Inspekcijas ziņojumiem seko jau 312 lietotāju.

Inspekcija īsteno aktīvu sadarbību ar nacionālajiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, informējot dažādas sabiedrības grupas – iedzīvotājus, uzņēmējus, valsts un pašvaldību institūcijas, nevalstiskās organizācijas par Inspekcijas darbības rezultātiem un aktualitātēm Inspekcijas kompetences jomās. Kā arī informācija tiek nosūtīta un publicēta aktīvāko pašvaldību portālos.

2013.gadā nosūtītas 58 preses relīzes un sniegtas atbildes uz 266 masu mediju jautājumiem. Visvairāk masu medijus interesē jautājumi, kas saistīti ar sabiedrības veselības (preses relīzes – 36, mediju jautājumi – 116) un veselības aprūpes (preses relīzes – 16, mediju jautājumi – 104) jomām.

Veselības aprūpes jomā masu mediji visbiežāk interesējās par jautājumiem, kas saistīti ar normatīvo aktu izmaiņām – Ārstniecības riska fonda darbības uzsākšanu, ārstniecības personu identifikatoru piešķiršanu un darbnespējas lapu izsniegšanas kārtības izmaiņām. Tāpat aktuālas tēmas bija saistībā ar valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu, svešvalodu

lietošanu ārstniecības iestādēs un pacientu datu aizsardzību. Inspekcija regulāri informē sabiedrību un masu medijus par būtiskākajiem pārkāpumiem ārstniecības iestāžu veselības aprūpes pakalpojumu uzskaitē un pieejamībā – tiek izsūtītas preses relīzes, kā arī pagājušajā gadā masu medijiem sniegtas vairāk nekā 20 intervijas un konsultācijas. Tāpat iedzīvotāji tiek aicināti pārbaudīt portālā www.latvija.lv ārstniecības iestāžu ievadīto pakalpojumu atbilstību.

Savukārt sabiedrības veselības jomā jautājumi galvenokārt saistīti ar peldūdus monitoringu peldsezonas laikā, pedikulozi izglītības iestādēs, kā arī solāriju uzraudzību un solāriju pakalpojumu sniedzēju atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Lai rosinātu jauniešu interesi par iespēju strādāt veselības nozares uzraudzības iestādē, Inspekcija piedalījies Rīgas Stradiņa universitātes Karjeras dienās, kā arī Inspekcijas telpās uzņēmti skolēni Ēnu dienas ietvaros. Tomēr vislielāko ieguldījumu darbā ar jauniešiem sniedz darbinieki, kas saistīti ar sabiedrības veselības jomu. Jau ceturto gadu pēc kārtas Inspekcija uzņēma Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības fakultātes 3.studiju gada studentus, kuri praktiskās iemaņas attīsta, sekojot higiēnas ārstu un sabiedrības veselības inspektoru darbam.

Inspekcijas darbinieki palīdzējuši izprast Inspekcijas darba ikdienas specifiku arī aktierim Vilim Daudziņam, gatavojoties izrādei „Tautas ienaidnieks”, kas ietver peldvietu ūdens kvalitātes jautājumus.

8. Starptautiskā sadarbība

2013.gadā Inspekcija piedalījās šādās darba grupās Eiropā:

1. Eiropas Ķīmikāliju aģentūras Riska novērtēšanas komiteja;
2. Eiropas Ķīmikāliju aģentūras Ieviešanas informācijas apmaiņas forums;
3. Eiropas Ķīmikāliju aģentūras Foruma harmonizētais uzraudzības projekta „REACH_EN_FORCE 3” nacionālais koordinators;
4. Eiropas vides informācijas un novērojumu tīkls (EIONET) Vides un veselības darba grupa;
5. ES peldūdeņu kvalitātes pārvaldības direktīvas ziņošanas darba grupa;
6. ES dzeramā ūdens direktīvas ziņošanas darba grupa;
7. EK Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta, daļa „Veselības tehnoloģijas & Kosmētika”, Kosmētikas līdzekļu pastāvīgās komitejas un darba grupa;
8. Kosmētikas līdzekļu drošuma kontrole/ EK Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta, daļa „Veselības tehnoloģijas & Kosmētika”, Tirgus uzraudzības iestāžu sadarbības platformas kosmētikas jomā (PEMSAC) sanāksmes;
9. Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sadarbība ANO Protokola „Ūdens un veselība” ieviešanā;
10. Latvijas un Pasaules veselības organizācijas Eiropas reģionālā biroja divgades sadarbības līguma ietvaros skolu vides pētījums;
11. Medicīniskās ierīces/ Compliance and Enforcement Group (COEN)- darba grupas uzdevums koordinēt un harmonizēt medicīnisko ierīču uzraudzību.

9. Plānotās aktivitātes 2013.gadam

9.1. Prioritātes pamatfunkciju izpildei

1.darbības virzienam – Ārstniecības iestāžu kontrole

- Ārstniecības iestāžu, kas veic pirmreizējo reģistrāciju Ārstniecības iestāžu reģistrā (ĀIR), un ārstniecības iestāžu, kas paziņo ĀIR par būtiskām izmaiņām (adreses nomaiņa, struktūrvienības(-u) adreses nomaiņa, struktūrvienību reģistrācijā jaunā adresē), apliecinājumos iesniegtās informācijas par MK 20.01.2009. noteikumos Nr.60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” noteikto pamatprasību un par vides pieejamības nodrošināšanu, pārbaude 5 dienu laikā.
- Veselības aprūpes organizācijas kontrole valsts sociālās aprūpes centros, īpašu uzmanību pievēršot veselības aprūpes organizācijai iemītniekiem ar psihiskām saslimšanām.
- Vides pieejamības kontrole ārstniecības iestādēs atbilstoši spēkā esošai likumdošanai un Inspekcijas kompetencei.
- Higiēniskā un pretepidēmiskā režīma kontrole ārstniecības iestādēs atbilstoši spēkā esošai likumdošanai.

2.darbības virzienam – Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzība un kontrole

- Ar Nacionālo veselības dienestu līgumattiecībās esošo veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju darba organizācijas pārbaudes:
 - ✓ pakalpojumu pieejamības un darba organizācijas pārbaudes;
 - ✓ pārbaudes uz ārējā ierosinājuma pamata.
- No veselības aprūpes budžeta apmaksāto pakalpojumu uzskaites un apmaksas pamatotības pārbaudes:
 - ✓ valsts budžeta līdzekļu mērķtiecīga izlietojuma kontrole;
 - ✓ veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai izlietoto līdzekļu pamatotība.

3.darbības virzienam – Veselības aprūpes kvalitātes un darbības ekspertīzes kontrole

- Saskaņā ar Pacientu tiesību likumu un MK 05.11.2013. noteikumu Nr.1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi” prasībām veikt ekspertīzes par veselības aprūpes kvalitāti saistībā ar pacienta dzīvībai un veselībai nodarītu kaitējumu, kuru ar savu darbību vai bezdarbību nodarījušas ārstniecības iestādē strādājošās ārstniecības personas ārstniecības laikā (Ārstniecības riska fonds), ņemot vērā apstākļus un vidi ārstniecības iestādē.
- Ekspertīzes un pārbaudes par darbnespējas ekspertīzes kvalitāti iespējami īsos termiņos:
 - ✓ vērtējot un analizējot ilgstošas darbnespējas iemeslus, izvērtējot ietekmi uz sociālo budžetu un novērstu nevēlamo ietekmi,
 - ✓ izskatot tiesībsargājošo iestāžu iesniegto veidlapu Nr.027/U izsniegšanas pamatotību, kā galveno faktoru izvērtējot ārstēšanas režīmu.
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iesniegumu par rehabilitologu sniegtajiem atzinumiem personu atbrīvošanai no valsts valodas pārbaudes kārtošanas.

4.darbības virzienam – Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra uzturēšana

- Obligātām prasībām atbilstošu ārstniecības iestāžu reģistrācija pēc veiktas kontroles.
- Pilnveidot Ārstniecības iestāžu un ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru reglamentējošos normatīvos.
- Nodrošināt ārstniecības personu reģistrāciju ārstniecības iestādēs.

5.darbības virzienam – Farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole

- Aptieku pieejamības un farmaceitiskās aprūpes kvalitātes uzraudzība.
- Kompensējamo zāļu izplatīšanas un pieejamības uzraudzība.
- Narkotisko un psihotropo zāļu aprites uzraudzība.

6.darbības virzienam – Paaugstināta riska objektu kontrole

- Sociālās aprūpes iestāžu kontrole aptverot visus uzraudzībā esošos objektus.
- Pilna laika bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju kontrole (izņemot – fizisko personu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju (ārpus bērna dzīvesvietas) kontrole sūdzību/iesniegumu gadījumā) un iestāžu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu, kontrole iestādes, kurās iepriekš konstatētas neatbilstības un jaunizveidotās iestādes).
- Skaistumkopšanas jomā: objekti, kuros iepriekš konstatēta būtiskas neatbilstība; jaunie objekti; solāriju pakalpojumu kontrole, akcentējot uzmanību solāriju iekārtu atbilstībai solārijus, kur iepriekš konstatētas neatbilstības un solārijus, kuros kontrole līdz šim nav veikta; tetovēšanas un pīrsinga pakalpojumu sniedzēju kontrole (pēc jauno MK noteikumu stāšanās spēkā).

7.darbības virzienam – Iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru uzraudzība

- Ūdensapgādes sistēmas, kurām:
 - ✓ Īpašo normu otrā un trešā piešķiruma beigu termiņš 2014.gadā, ja nav pierādījumu, ka tiks panākta atbilstoša dzeramā ūdens kvalitāte;
 - ✓ 2012.gada un 2013.gada plānveida kontrolēs ir konstatētas neatbilstības ar C vērtējumu un nav pierādījumu, ka attiecīgās neatbilstības ir novērstas;
 - ✓ auditmonitoringa ietvaros konstatētas dzeramā ūdens robežvērtību pārsniegumi.
- Peldvietas, kurām 2013.gada peld sezonā plānveida kontrolēs konstatētas neatbilstības; no jauna izveidotās peldvietas 2014.gadā.
- Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju higiēnas prasību ievērošanas izvērtēšana pēc pieprasījuma.

8.darbības virzienam – Kontrole ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecības, kosmētikas līdzekļu drošuma jomā

- REACH regulā noteiktās prasības "nav datu, nav tirgus" īstenošana veicot REACH regulas un Klasificēšanas, marķēšanas regulas prasību kontroli Eiropas ķīmikāliju aģentūras koordinēto harmonizēto uzraudzības projektu ietvaros. (Regulu prasību izpildes uzraudzība ir augstākā prioritāte ķīmijas drošuma jomā ES.).
- Specifisko prasību un ierobežojumu noteiktai ķīmisko maisījumu grupai (biocīdiem, GOS, mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļiem) kontrole, lai īstenotu Eiropas Savienības mērķi samazināt ķīmisko maisījumu nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi.
- Kosmētikas līdzekļu lietu (drošuma novērtējuma) pastiprināta uzraudzība, īpaši pievēršot uzmanību kosmētikas līdzekļiem, kam būtiski mainījušās prasības (piemēram, noteikti jauni ierobežojumi sastāvdaļām) un kas paredzēti bērniem.

9.darbības virzienam – Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzība

- Medicīnisko ierīču ekspluatācijas atbilstības normatīvo aktu prasībām kontroles ārstniecības iestādēs, īpaši pievēršot uzmanību medicīniskām ierīcēm, kas var radīt lielāku risku pacientu un medicīnas personāla drošībai un veselībai.
- Būtisko prasību medicīniskām ierīcēm kontrole, īpaši pievēršot uzmanību medicīniskām ierīcēm, kas rada lielāku risku lietotājiem.

9.2. Pasākumi iestādes attīstībai 2014.gadā

Kvalitātes vadības ietvaros

- profesionālo darbību uzraudzības programmas izstrāde 2014.-2017. gadam visām Inspekcijas uzraudzības jomām;
- iepriekšējo auditu, profesionālo darbību uzraudzības laikā konstatēto neatbilstību, korektīvo darbību uzraudzība un izpildes verifikācija.

Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas attīstība

- Veikt Inspekcijas e-pakalpojumu komunikācijas pasākumus;
- Piedalīties Nacionālā veselības dienesta ERAF projektā „E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība”:
 - ✓ īstenojot Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas 2.kārtas moduļu un e-pakalpojumu izstrādi;
 - ✓ virzot ārstniecības iestāžu un ārstniecības personu reģistrācijas procesa elektronizāciju.